

SOLI DEO GLORIA

Solas

číslo 54

jar 2022

**vytrvanie
a zachovanie**

**ktorých povolal, tých aj
ospravedlnil**

**a ktorých ospravedlnil,
tých aj oslávil.**

Rímskym 8:30

Po dvoch cestách

1. Po dvoch cestách speje ľudstva prúd:
keď sa skončí jeho vážna púť,
náhle príde koniec ľudských dní
a súd posledný.
2. Ku dvom bránam náhli celý svet,
no len tesnou možno iste spieť
ta, kde stíchnu bôle, úzkosti,
v ríšu radosti.
3. Po ktorej ty ceste putuješ?
Ktorou bránou k cieľu smeruješ?
Či už kráčaš hore k Sionu,
k trónu Božiemu?
4. Na širokej ceste bez Boha,
hynie v hriechu duša úbohá,
na nej nieto pravej radosti,
srdce žalostí.
5. Cestou úzkou verne s Kristom pod'! –
s ním len môžeš premôcť hriechu zvod.
Dovedie ťa k nebies domovu,
v náruč Otcovu.

Spevník *Duchovné piesne*, Nitra 1987, pieseň č. 105.
Publikované s láskavým súhlasom zostavovateľa spevníka.

Obsah

Golgotský kríž	Bezpečnosť a istota spasenia 2 15
– miesto zastavenia	Bezpečnosť a istota spasenia 3 23
Hanbiť sa za Ježiša	Bezpečnosť a istota spasenia 4 39
Ó, pod'ťe unavení	Oznam .....
Bezpečnosť a istota spasenia 1	2 % z dane z príjmu..... 44

Golgotský kríž – miesto zastavenia

Golgotský kríž a to, čo sa odohralo na ňom, ale i pod ním, je naozaj miestom a momentom pre dôležité, vážne zastavenie sa v živote každého človeka žijúceho na tejto zemi.

Z tých, ktorí boli pri ukrižovaní, nevieme presne, kto ako zareagoval. O rímskych vojakoch sa však z 36. verša 27. kapitoly evanjelia podľa Matúša dozvedáme, že *sediac, strážili ho tam*. Mali mať pokoj a mali mať príležitosť, možno, tak poviem, svojím spôsobom si aj oddýchnuť. Ved' svoju úlohu splnili. Izraelský dav je uspokojený. Zrejme už nehrozí nijaká vzbura, nijaký nepokoj. Môžu sedieť a strážiť. Nezvyklá poloha pre strážiaceho, ale tak je to napísané.

Pritom je zaujímavé, keď to zoberieme doslovne, nestrážia lotra po ľavej a pravej strane, ale samotného Pána Ježiša. A môžeme povedať, že strážili, ale neustrážili. Nezostúpil, neodišiel, neustratil sa a predsa urobil to, čo ten, ktorý celý tento boj proti Pánovi viedol, vlastne v podstate ako keby ani nechcel dokončiť, pretože vedel a Písmo nám o tom tak hovorí, že toto je jeho porážka. Pán Ježiš Kristus ho tou jeho vlastnou zbraňou, smrťou, porazil. Neskôr sa dozvieme tiež o tom, že vojaci ho strážili aj pri hrobe – a znovu čítame, že neustrážili. To sú tie, povieme, vonkajšie okolnosti. Avšak dôležitejšie je, že neustrážili svoje myšlienky a svoje srdce, a tak patrili aj títo vojaci, spolu s väčšinou davu, k tým, ktorí nedbalo išli pomimo a ktorým unikla podstata tejto udalosti.

Od chvíle ukrižovania Pána Ježiša je pre všetkých ľudí každej doby dôležité, aby sa touto situáciou, a tým, čo sa na Golgote odohralo, vážne zaoberali. Nie sme, bratia a sestry, a to je teraz výzva k nám, nejakí nevšímaví voči tomu, čo Pán Ježiš Kristus pre nás urobil? Nie sme nejako ľahostajní voči všetkému, čo sa okolo nás deje? Nie sme tí, ktorí kdesi v pokoji chceme len sedieť a nedbať na to, že práce na Božej roli je mnoho? Sú to myšlienky, ktorými sa neustále môžeme zaoberať a skúmať každý sám, osobne, svoje srdce. Často si spoločne a aj sami u seba pripomínajme túto dôležitú skutočnosť, že to bolo za mňa, za moje viny, za moje hriechy. To bolo pre moju záchranu a pre moju spásu.

Ludia, prítomní pri ukrižovaní Pána Ježiša, mohli toho o ňom z Písma veľa vedieť. A mohli porozumieť, že Ježiš Kristus z Nazareta, ktorý im dal dostatočné množstvo znamení a urobil veľa zázrakov, z ktorých mohli poznať, že on je ten zaslúbený Kráľ Židov, zaslúbený Mesiáš, Spasiteľ Izraela. Z Písma vedeli citovať veci, ktoré boli a stále sú pre nich pravdou, ale k počutému slovu neprikladali srdce a preto nerozpoznali, že prišla doba, kedy Boh naplnil svoje slovo o zaslúbenom Mesiášovi. Preto sa minuli všetkého toho dobrého, čo Boh pre nich pripravil. Prišli o nesmierne

veľké a vzácne veci. A dnešná doba je taká istá.

Mnohí počujú evanjelium. Počujú slovo o Ježišovi Kristovi. Počujú o tom, že on je Boží Syn, že je Spasiteľ sveta. A či vedome, či nevedome, toto odmietajú a patria do skupiny tých, ktorí znevažovali to, čo Kristus pre nich činil a učinil na golgotskom kríži. V 43. verši je zmienka o ich posmechu, keď hovorili: „*Dúfal v Boha, nech ho teraz vyslobodí, ak ho chce. Ved' povedal: Som Boží Syn!*“ To bola ďalšia skutočnosť, ktorú o Ježišovi, o tomto mužovi z Nazareta vedeli: *dúfal v Boha*. V celej službe Pána Ježiša je jeho vzťah opísaný ako vzťah Syna k Otcovi. Dôležitá je i veta, ktorá o tom svedčí, keď na kríži zvolá: „*Môj Bože, môj Bože, prečo si ma opustil?*“ (verš 46) Ježiš stále zostával vo vzťahu Syna k Otcovi. A máme za to, že aj Otec stále zostáva s ním v tomto vzťahu, neopustil ho, ale Golgota je teraz miesto súdu. Golgota je teraz miesto, kde spravodlivý Boh na Ježišovi Kristovi súdi a spravodlivo trestá naše hriechy. Prítomní sa posmievali, utŕhali mu: „*Nech ho teraz vyslobodí, ak ho chce.*“

Drahí moji, vidíme v tom jeden zo spôsobov rúhania sa a obmedzovania Boha v jeho moci. Prítomní akoby nútili Boha, aby vykonal to, o čom si oni mysli, že by malo nasledovať, žeby Boh mal

urobiť: *Dúfal v Boha, tak nech ho teraz vyslobodí, ak si ho praje, ak ho chce*. Ich úsudok bol, že *si ho Boh nepraje, a preto ho necháva na kríži*. Ale my vieme, že to pravda nie je. Vieme, že Otec o svojom Synovi vydal jasné svedectvo: „*Toto je ten môj milovaný Syn, v ktorom sa mi zalúbilo*“. V ňom má Boh záľubu. V ňom má Otec záľubu. On si ho určite prial, ale nie takého, ako si to priali oni, prítomní pri ukrižovaní, ktorí si priali, aby teraz zostúpil z kríža, keď predtým na Piláta volali: *Ukrižuj ho!* (verš 27:22)

Otec si prial presne takého Syna, akým Pán Ježiš v poslušnosti Otcovi bol až do poslednej chvíle, ktorú ukončil a korunoval tým vzácnym výkrikom: „*Dokonané je!*“ Takéhoto Syna si Otec prial. Takéhoto služobníka Boh chcel mať. Služobníka, ktorý zostal verný, zostal poslušný a do konca naplnil všetko to, čo od neho Boh požadoval. A preto, že takýmto bol, a preto, že takéto je dielo Pána Ježiša, a preto, že ono je Bohom prijaté, je tu ten pevný, nemenný základ našej spásy, našej záchrany. A je tu veľký dôvod Boha ctíť a oslavovať a umožniť Pánu Ježišovi žiť tu na tejto zemi ku cti a sláve Boha a Otca. Ako? Tak, že on bude žiť v nás, a že to, čo budeme žiť a to, čo budeme konať, nebudeme konať my, ale on, Ježiš Kristus, v nás a skrze nás.

Vladimír Azor

Kto verí v Syna, má večný život; ale kto nie je vo viere poslušný Synovi, neuzrie života, ale hnev Boží zostáva na ňom.

Ján 3:36

Hanbiť sa za Ježiša

Zamyslenie

Keď niekto, koho milujeme, vysloví vetu „Hanbím sa za teba“, tie slová nám môžu ublížiť viac, než keby sme od toho človeka dostali facku. Vyvolajú pocit sklamaní, ba dokonca zrady. No predstavme si, že by nám Pán Ježiš v posledný deň osobne povedal to isté: „Hanbím sa za teba.“

Lebo ktokoľvek by sa hanbil za mňa a za moje slová v tomto pokolení cudzoložnom a hriešnom, za toho sa bude aj Syn človeka hanbiť, keď príde v sláve svojho Otca so svätými anjelmi.

Marek 8:38

Ježiš tieto slová adresoval tak davom, ako aj svojim dvanástim učeníkom. Už vo verši 34 zreteľne vysvetľuje, že ktokoľvek, kto by ho chcel nasledovať, musí byť pripravený vziať na seba svoj kríž. Keď sme tento verš študovali (Solas číslo 53), zistili sme, že výraz „vziať na seba kríž“ znamená byť pripravený trpieť pre Spasiteľa. V skutočnosti pre ľudí tých dní predstavoval kríž nástroj mučenia, ktorý prirodzene viedol k strašnej smrti. Čítame teda, že pre svoju vieru je spasiteľne veriaci volaný čeliť určitému utrpeniu. Prinajmenšom sa stretne s určitým podozrievaním zo strany ostatných a často sa môže stať, že bude nepochopený. To môže byť pre človeka veľmi bolestivá skúsenosť. Život pre Krista môže viesť k odmietnutiu a nepriateľstvu dokonca aj od priateľov. Občas môže byť takýto veriaci aj predmetom zosmiešňovania. V niektorých krajinách môže kresťan očakávať fyzické utrpenie a v niektorých extrémnych prípadoch aj mučenícku smrť. Spôsob, akým ľudia trpia pre Krista sa teda líši v závislosti od krajiny a ľudí, ktorí v nej žijú. Napriek tomu Ježiš zreteľne vyslo-

vil, že každý, kto ho chce nasledovať, musí byť pripravený zaplatiť túto cenu.

Čo by však, odhliadnuc od nášho inštinktívneho strachu, stojac zoči-voči utrpeniu akéhokoľvek druhu, mohlo spôsobiť, že sa niekto bude hanbiť vziať na seba svoj kríž? Odpoveď nájdeme vo verši 38: „*Ktokoľvek by sa hanbil za mňa a za moje slová...*“ Žiaľ, často sa stáva, že keď niekto odmietne nasledovať Ježiša, je to preto, že sa za neho hanbí. Pokúsme sa vysvetliť si túto predstavu, koncept. Zamyslime sa nad Ježišom v čase jeho utrpenia. Pamätajme, že on je Boží Syn, ktorý sa stal človekom nato, aby získal pre hriešnikov záchranu a vykúpenie. Preto ako dokonalému človeku bol pre neho život uprostred hriešnych mužov a žien sám osebe príčinou veľkého utrpenia. No čo sa nás týka, s nami je to celkom inak, pretože my sme vždy žili v tomto hriešnom svete – nič iné nepoznáme a navyše, aj sami sme boli hriešnici. Aký strašný a šokujúci teda mohol byť život medzi hriešnikmi pre toho, ktorý bol sám nevinný, čistý od akéhokoľvek previnenia a dokonalý v každom zmysle slova. Nielenže musel pre hriech

všade okolo neho trpieť, ale väčšina ľudí, ktorých stretol, jeho posolstvo lásky, nádeje a milosti odmietlo. Ako vieme, jeho slová boli nielenže odmietnuté, ale aj on sám bol opovrhnutý. Zaobchádzalo sa s ním zle a nakoniec bol pribitý na kríž, aby zomrel. To bola odpoveď zlého, skazeného sveta voči Božiemu Synovi a voči krížu, na ktorom visel nahý, zatiaľ čo okoloidúci sa mu posmievali.

Čo však musíme mať vždy na pamäti je, že všetko to ponížovanie, utrpenie a hanbu znášal z lásky k zlým, hriešnym mužom a ženám, akými sme my ľudia. Vedel, že neexistuje iný spôsob, iná cesta, ako nás prinavrátiť späť k Bohu, než prostredníctvom krutých utrpení, ktoré znášal na kríži namiesto hriešnikov. Možno pochopíme, prečo Ježiš tak dôrazne trvá na tom, že tí, ktorí chcú byť jeho nasledovníkmi, musia byť pripravení za neho trpieť. Nasledovanie Ježiša znamená kráčať v jeho stopách v tom zmysle, že sa stotožníme s ním a prijmeme to, že aj nami môžu opovrhovať a odmietajú nás, tak ako jeho. Hanbiť sa za neho znamená odmietnuť ohrozenie svojej povesti, odmietnuť riskovať, že budeme nepochopení, že sa nám budú vysmievať a že budeme stáť na okraji spoločnosti.

A čím to je, že sa človek hanbí za Pána Ježiša a jeho slová? Okrem strachu je to tiež pýcha. Znamená to byť nepripravený pokoriť sa pre neho. Pyšný človek si pomyslí, že za každú cenu musí chrániť svoju česť, dôstojnosť a povest' na tomto svete. No všimli ste si, ako Pán opísal ľudí tej doby? Vo verši 38 ich nazýva *cudzoložníkmi* (čo znamená, že sú neverní Bohu) a *hriešnikmi*. Myslíte si, že by ľudí našej doby opísal inak? Som si

istý, že nie. My, muži a ženy 21. storočia, sme stále nevernou a hriešnou generáciou. Čo s tým teda chceme urobiť? Chceme sa pokoriť a kráčať v stopách toho, ktorým ľudia pohrdali a ktorého odmietali, bez ohľadu na to, čo nás to môže stáť? Alebo sa radšej stiahneme, pretože pre našu pýchu nie sme ochotní podstúpiť utrpenie zapríčinené touto voľbou? Stredná cesta neexistuje. Pán Ježiš neprijme za svojich učeníkov tých, ktorí si chcú chrániť vlastnú povest', aby sa páčili svojim blížnym. Buď nasledujeme ukrižovaného Krista snažiac sa žiť v poslušnosti jeho slovu, alebo ideme spolu s davom, ktorý nežije v poslušnosti Písma a je Bohu neverný.

Nesmieme si myslieť, že sa tomuto rozhodnutiu môžeme vyhnúť tým, že sa budeme ukrývať v kostole. Výzva nasledovať Pána nemá nič spoločné s navštevovaním kostola a nasledovaním učenia a tradícií, ktoré tam počujeme. Nie, to nie je to, čo znamená byť pravým kresťanom a zobrať na seba svoj kríž. Skutočný, pravý kresťan je skôr niekto, kto nasleduje Ježiša Krista a snaží sa žiť pokorný život pre neho, nech to stojí čokoľvek.

Drahí čitatelia, dovoľte mi opýtať sa vás: keď vás Ježiš volá, aby ste ho nasledovali, tak odolávate, vzpierate sa –, pretože sa hanbíte ho nasledovať na ceste utrpenia a poníženia? Bojíte sa, že ak vezmete na seba svoj kríž, prídete o dobrú povest' a možno aj o priateľov? Nuž, v našom verši nám Pán Ježiš pripomína, že jedného dňa sa vráti na zem. Už však nie ako pokorný tesár z Nazareta, ale v sláve svojho nebeského Otca. Áno, Pán Ježiš sa vráti na nebeských oblakoch sprevádzaný zástupom anjelov. Tí, ktorí dobrovoľne prijali Pána Ježiša do

svojich srdc a nasledovali ho na ceste sebazaprenia, nesúc svoj kríž, budú osobne prijatí v sláve. Strávia večnosť v nebi v novom, oslávenom tele. No tí, ktorí sa za neho hanbili a neboli ochotní nasledovať Spasiteľa aj za cenu utrpenia a poníženia, tí prídu na to, že sa v ten deň za nich bude hanbiť aj on sám. Ježiš nám dnes hovorí: „Hľa, nehanbil som sa za vás, keď som trpel hrôzami kríža a bol som vydaný na smrť ako podlý zločinec namiesto hriešnikov. To sa za mňa tak hanbíte, že sa odvraciate od

môjho úžasného a milostivého pozvania nasledovať ma kvôli tým niekoľkým rokom, ktoré vás na tejto zemi (možno) ešte čakajú? Ak sa za mňa hanbíte, potom sa budem hanbiť aj ja za vás v ten deň a v mojom slávnom kráľovstve pre vás nebude miesto.“

Drahý priateľ, nechcel by si radšej, než byť navždy zavrhnutý, prijať Spasiteľa a jeho láskyplné zaslúbenie, padnúť pod kríž a prosiť ho, aby vstúpil do tvojho života a prevzal nad ním kontrolu?

Michael Steedman

Ó, pod'te unavení

Ó, pod'te unavení,
a ja vám pokoj dám!
Tak volá k srdciam biednym
náš požehnaný Pán.
To zvesť o vykúpení
od moci hriechu, tmy,
zvesť o živote večnom
a plnom spasení.

Ó, pod'te putujúci,
a ja vám svetlo dám!
Tak volá v temno noci
náš milujúci Pán.
On srdciam ubôleným,
čo zviadol hriech a blud,
dať večnú radosť túži,
či ty chceš odmietnuť?

A nikoho, kto príde,
ta nevyženiem von,
kto môže pochybovať,
ved' hovorí to On!
Nás hriešnych, biednych, Pane,
hoc nehodní my sme
tej lásky bezhraničnej,
Ty voláš ku sebe.

C. Dix

Bezpečnosť a istota spasenia

1. Raz spasený – navždy spasený?

Môže spasený človek spásu stratiť? Je spasenie bezpečné a isté? Je nestratiteľné? Kto si môže byť spasením istý? A čo odpadnutie? Čo učí Písmo o odpadnutí? Komu sú určené varovania a výstrahy pred odpadnutím? Toto sú otázky, ktoré znepokojujú nejednu veriacu dušu a ktoré v zboroch a cirkvách neraz rezonujú. V rôznych zboroch či denomináciách existujú k týmto otázkam rôzne postoje a odpovede.

Úvod

Odpoveď na otázku, či „raz spasený“ je „navždy spasený“, závisí od toho, čo kto rozumie pod pojmom „raz spasený“. Otázka strateľnosti či nestratiteľnosti spásy sa zvykne nazývať *bezpečnosť spasenia*. To, či si veriaci v evanjelium Ježiša Krista môže byť istý svojou spásou, sa zvykne nazývať *istota spasenia*. Tejto téme sa budeme venovať v cykle štyroch článkov, v ktorých osobitne rozoberieme potrebu *vytrvania* svätých vo viere, *zachovanie* svätých zo strany Boha, *odpadnutie* a *výstrahy* pred odpadnutím.

V súvislosti s odpadnutím nás bude zaujímať najmä to, kto sú to tí, ktorí odpadávajú a nakoniec aj definitívne odpadnú. Komu sú určené výstrahy pred odpadnutím a akú úlohu plnia? Najprv si ukážeme, že Písmo prezentuje spasenie ako bezpečné a nestratiteľné. Inak povedané, ukážeme z Písma, že bez akejkoľvek pochybnosti skutočne spasený človek spásu stratiť nemôže. Poukážeme však aj na to, že človek nemôže byť spasený nijako inak, len tak, že vytrvá (zotrú) v spasiteľnej viere až do samého konca, čiže buď do svojej fyzickej smrti, alebo do druhého príchodu Pána, a bude prinášať ovocie spásy.

Ukážeme, že Písmo kladie potrebu vytrvania až do konca ako podmienku spásy. Na prvý pohľad by sa to niekomu mohlo javiť ako paradox, ako protirečenie: Na jednej strane Božie slovo kladie ako jedinú podmienku spásy *vieru*, čiže *samotné uverenie* v evanjelium ukrižovaného a vzkrieseného Krista (*sola fide*), avšak na druhej strane kladie Božie slovo ako podmienku pre spásu, konkrétne pre *zavŕšenie* (dokonanie) spásy v zmysle oslávenia a vojdenia do večného života v oslávenom tele, *vytrvanie veriaceho až do samého konca*. Tento zdanlivý rozpor sa rozrieši porozumením tomu, aký charakter a kvalitu má spasiteľná viera, o čom budeme hovoriť podrobnejšie v ďalšom texte. V súvislosti s odpadnutím sa zameriame na to, akú vieru mali tí, ktorí odpadli, a od čoho vlastne odpadli, čo stratili.

Nakoniec sa zameriame na *ucelený pohľad na spasenie*. Na jednej strane tak urobíme z pohľadu veriaceho a podmienky vytrvania až do konca a na druhej strane z Božieho pohľadu garantovania zachovania svätých. Čiže preskúmate vzťah medzi *Božími zasľúbeniami* o zachovaní svätých a *podmienkou vytrvania* na strane veriaceho.

Charakter spasenia

Božie slovo vyučuje o spasení ako o takom, ktoré je raz a navždy – je isté, je bezpečné, je *nestratiteľné*. Inými slovami povedané, skutočne spasený človek spásu stratit nemôže. Táto bezpečnosť spasenia vyplýva zo samotného charakteru Novej zmluvy a je zjavená už v ére Starej zmluvy prostredníctvom zaslúbení o Novej zmluve a zaslúbení o spasiteľnom diele Krista. Prejdeme si tie najdôležitejšie state Písma, ktoré takýto charakter spasenia zjavujú. Písmo jasne poukazuje na to, že aby bol človek spasený, je potrebné vyriešiť dve veci: *jeho vinu a jeho padlú hriešnu telesnú prirodzenosť*.

Ospravedlnenie

Vinu človeka rieši ospravedlnenie. V ospravedlnení Boh hriešnemu vinnému človeku odpúšťa hriechy (nepočíta mu hriech). Ospravedlneného človeka ustanovuje do pozície (postavenia) spravodlivého, pretože mu započítava spravodlivosť z viery tým, že mu pripočítava Kristovu spravodlivosť. O ospravedlnení sme na stránkach časopisu *Solas* písali často, podrobne a do hĺbky. Ospravedlnenie je teda zo samotnej viery (*sola fide*). Nemôže to však byť akákoľvek viera, cez ktorú človek získava ospravedlnenie. Svojím charakterom a kvalitou to musí byť *spasiteľná viera*. Toto je kľúčové pre porozumenie bezpečnosti spasenia, a preto sa na spasiteľnú vieru zameriame v celom cykle štyroch článkov.

Písmo predkladá ospravedlnenie ako jednorazovú záležitosť povahy „raz a navždy“, ako definitívne (dokončené) a *nestratiteľné*. Neexistuje opak ospravedlnenia, v ktorom by sa ospravedl-

nený, spasiteľne uverivší, „od-ospravedlnil“ či „zahriešnil“, teda opätovne sa mohol stať hriešnym a vinným – čiže v Božích očiach sa dostal späť do postavenia hriešnika a vinného. Je to zrejme z celého novozmluvného učenia o ospravedlnení. Ospravedlnenie je právny akt, ktorý je jednosmerný a nevratný, je nezvratiteľný. Ospravedlnenie je raz a navždy. Písmo nepozná dodatočné následné započítanie viny, ktoré by mohlo nasledovať po ospravedlnení.¹⁾ Kristus jeden raz zomrel a zomrel raz a navždy a jeden raz vstal z mŕtvych a vstal raz a navždy, smrť nad ním viac nemá právo (nepanuje). Rovnako tak aj ospravedlnené Božie dieťa zomrelo v Kristovi ako hriechu, tak aj zákonu raz a navždy a neexistuje nič (ani hriech, ani zákon), čo by ho o ospravedlnenie mohlo pripraviť.

Znovuzrodenie

Ospravedlnenie však nerieši obnovu človeka. Nerieši premenu jeho prirodzenosti z padlej, hriešnej a telesnej (mŕtvy vo svojich hriechoch a vinách), teda z prirodzenosti *starého človeka*, na prirodzenosť *nového človeka* stvoreného nanovo v Kristovi a definitívne určeného pre oslávenú večnosť. Preto pre spasenie človeka okrem *ospravedlnenia* je potrebné aj jeho *znovuzrodenie*.

V znovuzrození ospravedlnený človek dostáva *nové srdce, nového ducha a Božieho ducha (Svätého Ducha)*, čím sa mení jeho *identita* aj *prirodzenosť*. Mení sa z *hriešnika* na *Božie dieťa*. Mení sa zo *starého človeka* na *nového človeka*. Mení sa definitívne, raz a navždy. O tom sme podrobne písali vo viacerých článkoch v predchádzajúcich číslach časopisu

Solas („Starý a nový člověk“, *Solas* číslo 50, jar 2021; „Prirodzenosť, identita, podstata a stav človeka“, *Solas* číslo 48, jeseň 2020; „Život, smrť, vzkriesenie“ a „Dve vzkriesenia“, *Solas* číslo 51, leto 2021). Aj tieto zmeny znovuzrodením sú nevratné a nezvratiteľné. Písmo nepozná nič také, že by sa znovuzrodený, Duchom zapečatený človek mohol premeniť na starého človeka (*odznovu-zrodiť*) – znovu sa stať starým človekom. Aj znovuzrodeniu predchádza spasiteľná viera na strane človeka – je z viery samotnej (*sola fide*).

Znovuzrodenie je Božie dielo, dielo samotného Boha, a deje sa skrze Božie slovo a skrze Božieho Ducha. O tom, ako súvisí viera na strane človeka s jedným aj s druhým, sme už podrobne písali („Musíte sa narodiť znova“ a „Chlieb života“, *Solas* číslo 52, jeseň 2021). Aj pri znovuzrodení rovnako ako pri ospravedlnení platí, že Boh znovuzrodil len tých, ktorí uverili vierou, ktorá je svojím charakterom a kvalitou *spasiteľná*. O tom, že existuje aj viera a uverenie, ktoré *spasiteľné* nie sú, budeme písať podrobnejšie v ďalších častiach tohto cyklu.

Na rozdiel od *ospravedlnenia*, ktoré získavame celé raz a navždy, *novú prirodzenosť* (plnú obnovu prirodzenosti) nezískava uverivší celú hneď pri znovuzrodení. Novú prirodzenosť síce získava v znovuzrodení raz a navždy, ale nezískava ju hneď celú. Celú ju nezískava preto, lebo telo zostáva aj po znovuzrodení ešte nevykúpené. Vykúpenie tela ešte len očakávame (Rímskym 8:23). Preto je naša spása opísaná ako „spasenie v nádeji“ (Rímskym 8:24). Preto na jednej strane Božie slovo o ospravedlnených od momentu, keď *spasiteľne* uverili,

prehlasuje, že „spasení už sú“, a na druhej strane o nich píše, že „spasení budú“, čím sa mieni završenie ich spásy pri vykúpení tela, pri oslávení, ku ktorému dôjde pri prvom vzkriesení z mŕtvych a vychvátaní živých veriacich (Cirkvi).

Rovnako tak je to napísané aj o našom *synovstve*. Božími deťmi sme sa stali vtedy, keď sme *spasiteľne* uverili a následne nás Boh ospravedlnil a znovuzrodil. Ale v inom zmysle, v zmysle završenia našej spásy (pri oslávení) platí, že *synovstvo* len očakávame (Rímskym 8:23). Písmo však jasne tľmočí aj nasledovný odkaz: Naša spása bude završená len a len vtedy, ak vytrváme až do konca: „... lebo sme sa stali účastníkmi Krista, akže počiatok podstaty dodržíme pevný až do konca“ (Židom 3:14). Ak niekto do konca nevytrvá, ale definitívne odpadne (odpadne a zostane v odpadnutí až do konca), znamená to, že nikdy nebol „účastníkom Krista“, teda nikdy nebol v Kristovi a Kristus v ňom (Galatským 2:20), nikdy nemal Kristovho Ducha (Rímskym 8:9), teda nikdy nezomrel hriechu a nezomrel zákonu (Rímskym 6:11 a 7:4). Inak povedané, nikdy *spasení* nebol. *Dôkazom našej spásy je to, že vytrváme až do konca.*

Očakávanie *synovstva*, očakávanie nášho završenia spásy (Rímskym 8:23) teda musí mať taký charakter, že túto nádej podržíme vierou ako pevnú až do samého konca, až do vykúpenia tela. To je dôvod, prečo človek nemôže byť *spasení* nijako inak, len tak, že vytrvá vo viere až do konca.

Vráťme sa teraz k tomu, že novú prirodzenosť získava Božie dieťa takpovediac „na dvakrát“ – pri *znovuzrodení* a pri *oslávení*, čiže pri *vykúpení tela*.

Medzi znovuzrozením a oslávením žije Božie dieťa v nevykúpenom tele. S tým súvisí neustále prebiehajúci zápas, v ktorom telo žiada proti Duchu (a proti *novému duchu nového človeka*) a Duch žiada proti telu. Celý náš nový život bude charakterizovať napätie, kedy musíme Duchom mŕtvíť skutky tela, kráčať po úzkej ceste, čeliť prenasledovaniu a pokušeniam, posväcovať sa, pripodobňovať sa Kristovi, nasledovať ho, poslúchať ho, zomierať svojim vlastným túžbam a ambíciám a v tom všetkom obstať a vytrvať až do samého konca. To všetko sa bude diať až do vykúpenia tela prostredníctvom nášho aktívneho vyzliekania starého človeka, obliekania nového človeka, obliekania si Krista, ako sme o tom písali podrobnejšie už skôr („Obnovovanie nového človeka“, *Solas* číslo 52, jeseň 2021; „Musíme sa očisťovať“, *Solas* číslo 51, leto 2021; „Vyzliekanie a obliekanie“, *Solas* číslo 50, jar 2021).

Všetky aspekty definitívnej zmeny prirodzenosti človeka zo starého na nového, z telesného človeka na duchovného – darovanie nového ducha, darovanie Svätého Ducha, obriezka srdca, zapísanie Božieho zákona na srdce a myseľ, zomretie s Kristom, vstanie s Kristom, nové stvorenie – majú *nevratný jednosmerný charakter*. Ten, kto je v Kristovi, je mŕtvy hriechu a mŕtvy zákonu raz a navždy. Ten, kto je v Kristovi novým stvorením (2. Korintským 5:17), sa už nemôže stať znova starým človekom, lebo jeho starý človek zomrel a bol pochovaný (Rímskym 6:1-11). Ak niekto vstal s Kristom do novoty života, tak nemôže znovu duchovne zomrieť a stať sa mŕtvym vo svojich hriechoch,

lebo Kristus vstanúc z mŕtvych už viacej nezomiera (Rímskym 6:9). Písmo takýto spätný prechod nepozná! Ak niekto zomrel hriechu (pretože zomrel s Kristom), potom už ho hriech nikdy viac nemôže obviníť a dostať do zatratenia, pripraviť o večný život. Ak niekto zomrel zákonu, potom ho už zákon nemôže obviníť a odsúdiť a poslať do zatratenia. Ak niekto dostal Ducha na trvalé prebývanie ako prvotinu (Rímskym 8:23), už to nejde zvrátiť, nejde mu odňať Ducha. Kto by ho mohol odpečatiť a odobrať mu Ducha? Ducha dal Boh a Písmo hovorí, že zapečatenie je až ku dňu vykúpenia (Efezským 4:30), a k tomuto prehláseniu nie je pripojená žiadna podmienka. Ak niekto má prvotinu Ducha, je to dôkaz o vykúpení, dôkaz o tom, že za toho človeka bola zaplatená kúpna cena a že navždy patrí Bohu. Ak je niekto zapečatený Svätým Duchom, je zapečatený ku dňu vykúpenia, kedy bude aj jeho telo vykúpené a oslávené a takto (v novom tele) vojde do večnosti. Všetky aspekty zmeny prirodzenosti sú raz a navždy a sú nezvratné.

Obnova človeka, ktorá sa začína znovuzrozením, je zavŕšená (dokončená) až vykúpením tela, čiže oslávením pri druhom príchode Krista. Toto je dôvod, prečo Božie slovo hovorí o spasení dvojakým spôsobom. Z jedného uhla pohľadu hovorí Písmo o spasení v súvislosti s uverením v evanjelium, pričom uverivších prehlasuje za už spasených, avšak z druhého uhla pohľadu v súvislosti so zavŕšením spásy a vykúpením tela o nich Písmo hovorí ako o tých, ktorí budú spasení. Z jedného uhla pohľadu o nich hovorí ako o tých, ktorí istotne spasení budú (Rímskym 5:9-10 a 5:17).

Z druhého uhla pohľadu o nich hovorí, že spasení budú len pod podmienkou, že vytrvajú vo viere až do konca (Židom 3:14). Vzťahu medzi podmienkou vytrvania až do konca zo strany veriaceho a bezpečnosti „budúcej spásy“ (završenia spásy oslávením tela) postavenej na Božom zaslúbení sa budeme venovať podrobnejšie v štvrtjej časti tohto cyklu.

V Písme teda nachádzame určité pnutie či napätie medzi textami prezentujúcimi spásu ako hotovú a istú už pri uverení a textami, ktoré hovoria o budúcej spásе a podmieňujú ju zotrvaním vo viere až do konca. V súvislosti s týmito dvoma skutočnosťami („spasením na dvakrát“, teda „či tí už spasení aj budú spasení“) vstupujú do toho všetkého potreba vytrvania na strane uverivšieho, zaslúbenia Boha o zachovaní svätých a varovania a výstrahy pred odpadnutím. Správne porozumieť týmto veciam je rovnako dôležité ako správne porozumieť evanjeliu a charakteru samotnej spásy.

Charakter spasenia vo vyučovaní Pána Ježiša

Pán Ježiš povedal (Ján 3:36): „*Kto verí v Syna, má večný život...*“ Čo podľa Písma znamená mať večný život? Znamená to byť vzkriesený zo smrti do života a stráviť večnosť po oslávení tela v Božej prítomnosti v novom Jeruzaleme na novej zemi a v novom nebi. Aký zmysel by mal tento výrok, ak by spasený mohol skončiť v zatratení? V akom zmysle by potom mal večný život ten, kto by oň mohol prísť? Pán Ježiš ďalej hovorí (Ján 5:24): „*Amen, amen vám hovorím, že ten, kto čuje moje slovo a verí tomu, ktorý ma poslal, má večný život a nepríde na súd, ale prešiel zo smrti do života.*“ Ako by mohlo platiť, že

ten, kto verí v Spasiteľa, nepríde na súd, ak by mohol večný život stratiť, a teda by na súd prišiel? Ako by mohlo platiť, že ten, kto uveril, prešiel zo smrti do života, ak by skončil v zatratení?

Priame výpovede Božieho slova o bezpečnosti (nestratiteľnosti) spasenia

Pán Ježiš povedal (Ján 6:54): „*Kto je moje telo a pije moju krv, má večný život, a ja ho vzkriesim v posledný deň.*“ O každom človeku, ktorý je pod Novou zmluvou, platí, že „je Kristovo telo“ a „pije Kristovu krv“. Výsledok toho je, že má večný život a že Kristus ho vzkriesi pri svojom druhom príchode. Táto vec je istá, bezpečná, nezvratiteľná. Kto uveril (živou a trvácnu, čiže spasiteľnou vierou) v Pána Ježiša ako Spasiteľa a Pána, kto je v Kristovi a Kristus v ňom, kto má Kristovho Ducha, bude vzkriesený pri druhom príchode Pána do večného života. To je istota. To je bezpečné. To je nezvratiteľné a nestratiteľné.

Písmo učí priamu súvislosť medzi *ospravednením a budúcou spásou* (pod „budúcou spásou“ rozumej završenie, dokončenie spasenia vykúpením tela, vzkriesením z mŕtvych pri druhom príchode a oslávením tela): „*A tak teda je o mnoho istejšie, že teraz, keď sme ospravedlnení jeho krvou, budeme zachránení skrze neho od budúceho hnevu*“ (Rímskym 5:9). Byť zachránený od budúceho hnevu znamená neprísť na súd na odsúdenie, ale vojsť do večného života. Pre ospravedlnených je to istý, bezpečný a nezvratiteľný výsledok. Rovnako ako o ospravedlnení a jeho výsledku učí Písmo aj o zmierení spasených a jeho výsledku: „*Lebo ak vtedy, keď sme boli nepriateľmi, boli sme zmierení*

s Bohom skrze smrť jeho Syna, tak je o mnoho istejšie, že súc zmierení budeme spasení jeho životom“ (Rímskym 5:10). Byť ospravedlnený a zmierený teda znamená mať istým budúce spasenie, čo znamená vojsť do večného života. Pre ospravedlnených a zmierených je to istý, bezpečný a nezvratiteľný výsledok.

Podobne aj: „Lebo ak pádom, prehrešením sa, toho jedného kralovala smrť skrze jedného, je o mnoho istejšie, že tí, ktorí dostávajú hojnosť milosti a daru spravodlivosti, budú kralovať v živote skrze toho jedného, Ježiša Krista“ (Rímskym 5:17). Je isté a nezvratiteľné, že ospravedlnení (ktorí dostali dar spravodlivosti, t. j. bola im pripočítaná Kristova spravodlivosť) budú kralovať vo večnom živote.

Každý, kto *spasiteľne uveril* v Ježiša Krista ako Spasiteľa a Pána, má Kristovho Ducha (Rímskym 8:9) a patrí Kristovi, dostal Svätého Ducha, ktorým je zapečatený ku dňu vykúpenia (vykúpenie tela pri druhom príchode Pána), čiže ku dňu zavŕšenia spasenia (Efezským 4:30). Úmyselne sme použili výraz „*spasiteľne uveril*“, pretože Písmo pozná aj uverenie, ktoré nie je *spasiteľné*, nevedie ani k ospravedlneniu, ani k znovuzrozeniu. O uverení, ktoré nevedie ku spaseniu, budeme podrobnejšie písať v časti o odpadnutí (tretia časť).

Vyvolenie ako základ pre bezpečnosť (nestratiteľnosť) spasenia

Písmo je bohaté na pasáže, ktoré priamo učia o bezpečnosti, čiže nestratiteľnosti spasenia. Viaceré sme prešli vyššie. Doteraz sme sa venovali tým, ktoré sa nijako neodkazujú na vyvolenie. Písmo však učí priamo aj o nepodmienenom

Božom vyvolení na spasenie ešte pred stvorením sveta (Efezským 1:3-4). Vyššie sme videli, že doktríny o bezpečnosti spasenia sú zjavné a nepriestrelné aj bez učenia o vyvolení. Božie vyvolenie však bezpečnosť spasenia mocným spôsobom ešte viac upevňuje.²⁾

Božie slovo oznamuje: „*A vieme, že tým, ktorí milujú Boha, všetko spolu pôsobí na dobré, tým, ktorí sú povolani podľa preduloženia. Lebo ktorých predzvedel, tých aj predurčil za súpodobných obrazu svojho Syna, aby on bol prvorodeným medzi mnohými bratmi. A ktorých predurčil, tých aj povolal, a ktorých povolal, tých aj ospravedlnil, a ktorých ospravedlnil, tých aj oslávil*“ (Rímskym 8:28-30). Tento text odкрýva a oznamuje existenciu *retazca spasenia*: predzvedený (vopred Bohom poznaný) – predurčený (na spasenie, 2. Tesalonickým 2:13-14) – povolaný (podľa Božieho preduloženia) – ospravedlnený – oslávený (vchádzajúci do večného života). Je to deterministický (určujúci) retazec príčin a dôsledkov, v ktorej predchádzajúci dôsledok sa stáva následnou príčinou. V tomto *retazci* nikto, žiaden jednotlivec, nevypadáva po ceste „z kola von“. K čomu sú predurčení tí, ktorých Boh vopred poznal? K tomu, aby boli spolupodobní obrazu Božieho Syna. A aký je výsledok tohto predzvedenia a predurčenia? Taký, že tí, ktorí sú podobní Kristovi v jeho obraze, budú tráviť večnosť tam, kde Kristus. Budú tráviť večnosť tam, kde Boží ľud, kde Kristus bude prvorodený medzi mnohými bratmi. Každý jeden človek, ktorý bude oslávený, bude tráviť večnosť v Božej prítomnosti, pretože nikto z tých, ktorí skončia v ohnivom jazere, oslávený nebude.

Základom pre *retazec spasenia* je Boží Syn, ktorého Boh práve na to dal, aby nakoniec všetko daroval spaseným: „Čo teda povieme na to? Ak je Boh za nás, kto proti nám?! Ktorý to neušetril vlastného Syna, ale ho ta dal za nás za všetkých, ako by nám s ním potom i všetkého nedaroval?! Kto bude žalovať na vyvolených Božích? Boh je, ktorý ospravedľňuje. Kde kto odsúdi? Kristus Ježiš je, ktorý zomrel, a viacej, ktorý aj vstal z mŕtvych, ktorý aj je po pravici Božej, ktorý sa aj prihovára za nás. Kto nás odlúči od lásky Kristovej? Či súženie alebo úzkosť alebo prenasledovanie alebo hlad alebo nahota alebo nebezpečenstvo alebo meč? Ako je napísané: Pre teba sme usmrcovaní celý deň; považovaní sme za ovce na zabitie. Ale v tom vo všetkom statne víťazíme skrze toho, ktorý nás zamiloval. Lebo som presvedčený, že ani smrť ani život ani anjeli ani vrchnosti ani moci ani prítomné ani budúce veci ani vysokosť ani hĺbokosť ani niktoré iné stvorenie nebude môcť odlúčiť nás od lásky Božej, ktorá je v Kristu Ježišovi, našom Pánovi“ (Rímskym 8:31–39). Nikto a nič nás nemôže odlúčiť od Božej lásky, a preto spasený, Božie dieťa, nemôže skončiť v zatratení. Tí, ktorí skončia v ohnivom jazere, budú definitívne a navždy odlúčení od Božej lásky.

Nesprávne porozumenie bezpečnosti spasenia – dopady na evanjelium

V snahe vysporiadať sa nejakou s týmto napätím v Písme medzi nestratiteľnosťou spasenia na jednej strane a hrozbou odpadnutia uverivších na strane druhej sa veriaci kresťania dopúšťajú dvoch v zboroch/cirkvách bežne rozšírených omylov, či dokonca závažných

doktrinálnych zlyhaní, ktoré protirečia samotnému evanjeliu.

Tým prvým je omyl, ktorý spočíva v presvedčení, že texty Písma obsahujúce varovania pred odpadnutím nie sú určené ospravedlneným spaseným Božím deťom, pretože tie podľa Písma odpadnúť, čiže stratiť spásu, nemôžu. Tento mylný postoj síce správne drží bezpečnosť spasenia, čiže nemožnosť stratiť spásu pre tých, ktorí sú zapečatení Svätým Duchom, avšak úplne likviduje funkciu textov, ktoré varujú pred odpadnutím, čím nás vedú k zotrvaní na úzkej ceste a vytrvaniu až do konca. Tieto texty sú určené všetkým uverivším, čiže aj spaseným Božím deťom. Tieto texty, ktoré veľmi prísne nabádajú veriacich zotrvať (vytrvať) až do konca, sú totiž súčasťou Božích prostriedkov slúžiacich na zachovanie svätých. Takýto mylný prístup k doktríne „raz spasený – navždy spasený“ prináša pohľad, keď je celé spasenie vybavené tým, že raz v živote človek učinil pokánie a verbálne vyznal Krista ako svojho Spasiteľa, a následne už jeho spasenie je nezávislé od toho, či vytrvá do konca a prinesie ovocie alebo nie. Tento postoj znižuje alebo popiera potrebu vytrvania uverivších až do konca. Jeho nebezpečenstvo spočíva najmä v tom, že môže dať falošné uistenie o spasení ľuďom, ktorí spasení v skutočnosti nie sú, ktorí sa spoliehajú na to, že raz niekde urobili nejaké rozhodnutie či verbálne vyznanie ako reakciu na nejakú evanjelizačnú výzvu, namiesto toho, aby títo ľudia boli vedení k neustálemu posväcovaniu sa, nasledovaniu Krista, kráčaniu po úzkej ceste, mŕtveniu hriechu (telesnosti) a k vytrvalosti vo viere a láske a v službe svätým. Doktrínu „raz spasený – navždy spasený“ v takomto ponímaní Písmo ale

nepozná. Písmo podmieňuje završenie spasenia tým, že Božie dieťa chodí podľa Ducha a nie podľa tela, že Duchom mŕtvi skutky tela, že Ducha neuháša, že prináša ovocie Ducha a ovocie spravodlivosti, že žije spravodlivosť, že slúži Bohu a nie hriechu, že sa posväčuje, že koná dobré skutky, ktoré Boh vopred pripravil (Filipským 2:13), a že v tomto všetkom vytrvá až do samého konca.

Tým *druhým omylom*, ktorý je ešte závažnejší a v konečnom dôsledku zapiera samotné evanjelium, je omyl, v ktorom sa verí a učí, že ospravedlnené spasené Božie dieťa zapečatené Svätým Duchom môže nejako spásu stratiť. Napríklad, že v nejakom bode svojho „kresťanského života“ Krista definitívne (raz a navždy) zaprie alebo jednoducho sa rozhodne viacej neveriť. Tí, ktorí držia takýto postoj či učenie, neporozumeli ospravedlneniu z viery, neporozumeli znovuzrodeniu, neporozumeli funkcii prvotiny a pečate Svätého Ducha, neporozumeli Božej zvrchovanosti v diele spásy, neporozumeli *zlatej reťazi spasenia*, neporozumeli vzťahu medzi Božím zachovaním a ľudským vytrvaním a v konečnom dôsledku vôbec neporozumeli Božej milosti a jeho dielu spásy. Blúdžia srdcom na svoju vlastnú škodu.

Neporozumeli, že existuje aj uverenie, ktoré „je nadarmo“ (1. Korintským 15:2), ktoré nie je spasiteľné, ktoré nevedie k ospravedlneniu a k znovuzrodeniu. Neporozumeli, že odpadnúť môže len druhá a tretia pôda z podobenstva o rozsievачovi (Lukáš 8:4-15), teda tí, ktorí uverili, avšak ich viera nebola živá a spasiteľná, čoho dôkazom je ich nevytrvanie do konca a nedonesenie ovocia (na rozdiel od štvrtej pôdy), čiže ich definitívne odpadnutie. Títo však

spasení ani nikdy neboli, a teda spásu nestratili, lebo ju ani stratiť nemohli, keďže ju ani nikdy nemali. Neporozumeli vzťahu medzi podmienkou vytrvania na strane uverivších a Božími zaslúbeniami o zachovaní svätých. V konečnom dôsledku veria, vyznávajú a učia, že Boh niektorých zo svätých, o ktorých vyhlásil, že ich zachová, nakoniec predsa len stratí. Zapierajú takto Božie zaslúbenia o završení spásy a priamo podkopávajú samotné evanjelium či už vedome, alebo bez toho, aby si to uvedomovali.

To je dôvod, prečo sa chceme v nasledovných troch častiach podrobne pozrieť v Písme na odpadnutie, na varovania pred odpadnutím, na podmienku vytrvania vo viere a na vzťah medzi Božím zachovaním svätých a vytrvaním na strane Božích detí.

Správne harmonizovanie tohto náptia medzi učením Písma o bezpečnom a istom spasení (raz a navždy) z milosti skrze vieru samotnú a učením o nevyhnutnej potrebe vytrvať vo viere až do konca a preukazovať a potvrdzovať spásu skutkami viery a lásky a ovocím Ducha spočíva na jednej strane v porozumení, že omilostené, z viery ospravedlnené znovuzrodené Božie dieťa zapečatené Svätým Duchom ku dňu vykúpenia spásu stratiť nemôže – čo je jadrom samotného evanjelia milosti. A na druhej strane aj v porozumení, že podmienka vytrvať (zotrvať) až do konca je skutočne reálnou podmienkou pre završenie spasenia.

Pre správne porozumenie vzťahu medzi zvrchovaným Božím zachovaním svätých a podmienkou vytrvania svätých do konca je potrebné porozumieť tomu, že varovania pred odpadnutím

sú určené všetkým uverivším a predstávajú jeden z prostriedkov, ktorými Boh cez svoje slovo v súčinnosti so Svätým Duchom realizuje zachovanie svätých. Jednoducho povedané, Božie zachova-

nie svätých sa nedeje bez vytrvania svätých až do konca. A naopak, vytrvanie svätých až do konca je dôkazom toho, že Boh ich zachoval ku dňu vykúpenia (Filipským 1:6).

Kto tvrdí, že spasený človek môže spasenie stratiť, zapiera samotné evanjelium.

A naopak, ak niekto nezotrúva vo viere a nenesie ovocie nového života, nemôže byť uistený o svojej spáse.

Peter Vajda

Poznámky

- 1) Také chápanie spásy, v ktorom hriešnik získava ospravedlnenie z viery a potom môže ospravedlnenie nejako stratiť, napríklad spáchaním hriechu a zostávaním v ňom alebo ochladnutím a odídením do sveta, a následne spásu opäť získava, keď učiní pokánie a vráti sa ku Kristovi, pričom tento jav straty a opätovného nadobudnutia spásy sa môže cyklicky opakovať, predstavuje falošné nebiblické evanjelium.
- 2) *Učenie Písma o vyvolení* nie je súčasť zvestovania evanjelia pre nespasených ľudí. Toto učenie je určené iba pre spasených. Pre tých, ktorí patria pod Novú zmluvu – pre novozmluvný Boží ľud, ktorí sú novým stvorením v Kristovi (2. Korintským 5:17). Učenie o vyvolení mocne vyzdvihuje Božiu milosť, pretože odkrýva, že to nebol hriešnik sám vo svojej vlastnej sile a kapacite, kto „sa rozhodol pre Krista“, kto sa rozhodol v Krista uveriť, ale bol to Boh, kto sa rozhodol konkrétneho hriešnika zachrániť. Toto rozhodnutie padlo ešte skôr, ako sa dotýčny narodil, ba ešte skôr, ako Boh stvoril svet (Efezským 1:4). A to je skutočná milosť!

Bezpečnosť a istota spasenia

2. Vytrvanie uverivších až do konca Zachovanie viery

Amen, amen vám hovorím,

že ak niekto zachová moje slovo, neuvidí smrti na veky.

Ján 8:51

... skrze ktoré (evanjelium) i spasení bývate, ak držíte v pamäti, akým slovom a v akom zmysle som vám ho zvestoval, iba ak by ste boli nadarmo uverili.

1. Korintským 15:2

Úvod

Božie slovo zjavuje v poslanstve evanjelia spasenie z milosti samotnej a z viery samotnej skrze Krista ako jediného prostredníka. Jedinú podmienku, ktorú Božie slovo kladie na to, aby bol človek

spasený, je viera v Krista. Podľa evanjelia každý, kto v Krista uveril, už spasený je. V Božom slove sú však aj texty, ktoré hovoria o potrebe vytrvania svätých až do konca a toto zotrvanie navyše kladú ako podmienku spasenia. Ide pritom

o *vytrvanie vo viere v pravé evanjelium*.

V súvislosti s vytrvaním hovorí Božie slovo aj o odpadnutí a pred odpadnutím varuje, vystríha pred ním všetkých uverivších. Vynára sa preto otázka, či ten, kto v Krista uveril, môže spásu stratiť. Inak povedané: otázka znie, či ten, kto už raz spasený bol, môže o spásu prísť a skončiť v zatratení. Vo svetle výstrah pred odpadnutím je táto otázka legitímna a vážna. Odpoveď na ňu budeme hľadať v nasledujúcich troch častiach tohto cyklu tak, že pozorne prejdeme textami Písma, ktoré hovoria o potrebe vytrvania svätých až do konca. Následne prejdeme textami, ktoré hovoria o odpadnutí. Nakoniec sa pozrieme na texty hovoriace o Božom zachovaní svätých. Preskúmame, kto sú to tí, ktorí definitívne odpadnú, a prečo sú výstrahy pred odpadnutím adresované všetkým uverivším. V tejto časti sa zameriame na texty o potrebe vytrvania až do konca a čo to pre nás znamená.

Vytrvanie vo viere až do konca ako podmienka spasenia

Písmo zreteľne a jednoznačne učí na viacerých miestach, že len ten človek, ktorý „zotrvá až do konca“ či „vytrvá vo viere až do konca“, bude spasený. Tieto texty pozorne preskúmame. Prvé, čo je zrejmé, je, že „až do konca“ znamená buď až do fyzickej smrti veriaceho, alebo až do druhého Kristovho príchodu, ak sa druhý príchod udeje ešte počas života veriaceho.

Zotrvanie do konca ako nutnú podmienku spásy učí Božie slovo výslovne (explicitne): „... *ale ten, kto zotrvá do konca, bude spasený*“ (Matúš 10:22, Matúš 24:13, Marek 13:13). A netýka sa to len uverivších zo Židov alebo len konca

posledných časov. O tom nás vyučujú aj iné novozmluvné texty: „*A tak teda vy, čo ste počuli od počiatku, to nech zostáva vo vás. Keď zostane vo vás to, čo ste počuli od počiatku, aj vy zostanete v Synovi aj Otcovi*“ (1. Jánov 2:24).

Rovnakú doktrínu nachádzame aj v učení apoštola pohanov, Pavla: „*A oznamujem vám, bratia, evanjelium, ktoré som vám zvestoval, ktoré ste aj prijali, v ktorom aj stojíte, skrze ktoré i spasení bývate, ak držíte v pamäti, akým slovom a v akom zmysle som vám ho zvestoval, iba ak by ste boli nadarmo uverili*“ (1. Korinským 15:1-2). Apoštol najprv osloví tých, ktorým adresuje tento text, a obracia sa k nim s oslovením „bratia“. Skonštatuje, že evanjelium, ktoré im zvestoval, oni prijali, uverili mu. Ďalej ich uisťuje, že skrze toto evanjelium budú spasení, avšak len pod jednou *podmienkou*: ak zachovajú, v akom podaní im bolo evanjelium zvestované. Inak povedané, ak zotrávajú vo viere v pravé evanjelium až do konca. Ak by nezotrvali, znamenalo by to, že „boli uverili nadarmo“. Z tohto textu je zrejmé, že tí, ktorí „boli uverili nadarmo“, spasení nebudú. Teda existujú aj *uverenia* a *viera nadarmo*, ktoré nevedú k spásu. Táto skutočnosť je veľmi kľúčová pre porozumenie toho, kto sú to tí, ktorí odpadnú, a od čoho odpadnú.

Všimnime si, že samotné oslovenie „bratia“ a skutočnosť, že apoštol oslovuje skupinu ľudí, ktorí podľa neho prijali evanjelium, ešte neznamená, že všetci do jedného sú spasení. Existuje možnosť, že medzi týmito bratmi sú aj takí, ktorí síce evanjeliu uverili, ale uverili nadarmo a spasení nebudú. Ako je to možné, porozumieme až vtedy, keď správne

vyložíme podobenstvo o rozsievачovi, ktorým sa budeme zaoberať nižšie. Teda existujú „bratia“ v pravom zmysle slova, ktorí spasení sú, lebo veria spasiteľnou vierou, a existujú „bratia“ v širšom zmysle slova, ktorí evanjelium na začiatku počuli, prijali, nejakou uverili, ale ak uverili nadarmo, tak sa to ukáže podľa toho, že nevytrvávajú vo viere až do konca, čím len potvrdia, že spasení nikdy neboli, lebo neuverili spasiteľnou vierou. Presne takto používa označenie „učeníci“ aj Pán Ježiš, ako „praví učeníci“ a „učeníci“ v širšom zmysle slova, ktorí nakoniec od učenia upustia. To si ukážeme nižšie.

Zachovanie viery, vytrvanie vo viere až do konca obsahuje *dve zložky*. Tou prvou je zachovanie obsahu toho, čomu sa v evanjeliu milosti Ježiša Krista verí, a tým je zachovanie slov Pána Ježiša, ktorými oznámil evanjelium a cestu spásy. Po ňom ich oznámili aj apoštoli Ježiša Krista a dnes to zvestuje zapísané Božie slovo, Písmo aj Cirkev. Apoštol Pavol zreteľne a výslovne kladie zachovanie viery v plné evanjelium Ježiša Krista až do konca ako podmienku spásenia: „... skrze ktoré (evanjelium) i spasení bývate, ak držíte v pamäti, akým slovom a v akom zmysle som vám ho zvestoval, iba ak by ste boli nadarmo uverili“ (1. Korintským 15:2). Výraz „akým slovom a v akom zmysle“ poukazuje na obsahovú stránku evanjelia, na obsah toho, čomu musíme veriť a túto vieru zachovať. Touto obsahovou stránkou viery je „presvedčenie o veciach, ktoré sa nevidia“ (Židom 11:1).

Tou druhou zložkou viery, ktorú rovnako musíme zachovať až do konca, je spoľahnutie a spoliehanie sa, dôvera v Pána, čiže „podstata toho, na čo sa

človek nadeje“ (Židom 11:1), nádej na Boha (1. Petrov 1:21). S touto zložkou je prepojená vernosť veriacich. Nestačí len správne racionálne presvedčenie vo veci evanjelia. Živá viera sa nadeje na Boha, spolieha sa na Pána. Živá spasiteľná viera sa premieta do žitia nového života, do prinášania ovocia, do poslušnosti viery, do poslúchania Pánových a novozmluvných príkazov. To všetko je označené výrazom vernosť. V evanjeliách je táto skutočnosť vyjadrená opisom *verného sluhu*, ktorý vojde do radosti svojho Pána a bude ustanovený nad mnohým, čo je obraz večného života a večného kralovania. Apoštolské napomínanie vedie veriacich k tomu, aby *zotrvali verní* (Skutky 11:23). Vernosť je na zozname ovocia Ducha (Galatským 5:22). Vernosť až do konca je opísaná ako podmienka spásy aj v odkazoch do siedmich zborov v Zjavení: „*Buď verný až do smrti, a dáť ti korunu života*“ (Zjavenie 2:10).

Naopak tí, ktorí sú v Písme opísaní ako takí, ktorí odpadli a skončili v zatratení, sú opísaní ako neverní: „*Ale bojazlivým a neverným a ohavným a vrahom a smilníkom a čarodejníkom a modlárom a všetkým ľhárom bude ich diel v jazere, ktoré horí ohňom a sírou, čo je druhá smrť*“ (Zjavenie 21:8). Preto aj Božie slovo, keď napomína uverivších, aby zotrvali vo viere, vystríha ich pred neverou: „*Hľadte, bratia, aby snád nebolo v niekom z vás zlé a neverné srdce, ktoré by odstupovalo od živého Boha*“ (Židom 3:12). Za príklad vernosti je uverivším daná vernosť Pána Ježiša (Židom 3:1 v kontexte celej tretej kapitoly). A práve na tomto mieste a v súvislosti s vernosťou a dôverou je zachovanie dôvery ako zložky našej viery až do konca označené ako podmienka spásy: „... *ale*

Kristus ako Syn nad jeho domom, ktorého domom sme my, ak smelú dôveru a chválu nádeje až do konca pevnú dodržíme“ (Židom 3:6). Zachovať vieru do konca je na tomto mieste označené ako zachovanie *smelej dôvery* až do konca a zachovanie *chvály nádeje* až do konca.

Spasení sme v nádeji (Rímskym 8:24), ale spasení budeme len ak túto nádej zachováme až do konca. Výraz „sme domom Kristovým“ znamená, že patríme do Božieho ľudu a vojdeme do večnosti, avšak platí to len vtedy, ak zotrváme až do konca. Táto dôležitá pravda je v tejto pasáži zopakovaná a podčiarknutá: „... *lebo sme sa stali účastníkmi Krista, akže počiatok podstaty dodržíme pevný až do konca*“ (Židom 3:14). Len ten je v Kristovi a bude spasený, kto vytrvá vo viere až do konca, čo je v tomto verši vyjadrené slovami „kto dodrží až do konca počiatok podstaty ako pevný“. To je rovnaký zmysel a odkaz ako 1. Korintským 15:2.

Táto duchovná pravda je následne ilustrovaná na príklade tých pobitých na púšti (Židom 3:7-19). Kto sú to tí, ktorých Boh zavrhol a zatratil? Sú to tí, ktorí hrešili (verš 17). Ako hrešili? Hrešili tým, že Boha neposlúchali (verš 18). Prečo boli Bohu neposlúšní? Pretože *nemali poslušnosť viery*, lebo v konečnom dôsledku *nemali spasiteľnú vieru* – preto boli neverní (verš 19). Aký je dôsledok nevery? Neverní, čiže tí, ktorí nezachovávajú vieru až do konca, nevojdú do odpočinku, nevojdú do večného života.

Zotrvať až do konca preto znamená vytrvať vo viere v Pána Ježiša Krista a vo vzťahu lásky k nemu až do smrti alebo do Pánovho druhého príchodu: „*Amen, amen vám hovorím, že ak niekto zachová*

moje slovo, neuvidí smrti na veky“ (Ján 8:51, 14:23-24). Zachovať Kristovo slovo znamená zachovať si vieru v evanjelium, vieru v Krista v tom podaní, v akom ho priniesol Kristus a jeho apoštoli. Zároveň to znamená žiť život v poslušnosti viery až do konca. Kristus a jeho apoštoli učili mnoho prikázanií a usmernení, ako má Božie dieťa, nový človek, žiť svoj život. Zachovať Kristovo slovo znamená žiť v poslušnosti týmto prikázaniám a usmerneniam – až do konca.

Nie každá viera a nie každé uverenie je spasiteľné

Všimnime si, ako o *vytrvaní* a o *zachovaní viery* vyučoval Pán Ježiš ešte počas svojej pozemskej služby: „*Vtedy povedal Ježiš Židom, ktorí mu uverili: Keď vy zostanete v mojom slove, vpravde ste mojimi učeníkmi*“ (Ján 8:31). Pán oslovil Židov, ktorí sú opísaní ako tí, ktorí „mu uverili“. Ježiš však jasne definuje podmienku, že na to, aby sa potvrdilo, že sú *skutočnými učeníkmi* (vpravde učeníkmi, naozaj učeníkmi), a teda aj *držiteľmi spasenia*, je nevyhnutne potrebné, aby *zachovali jeho slovo*, inak povedané, aby zachovali vieru. Ako dlho? Len na nejaký čas? Verím, že z kontextu je jasné, že „navždy“, teda „až do konca“. Tento text naznačuje, že existuje aj také *uverenie*, ktoré nezachová Božie slovo, nevedie k pravému učeníctvu, a teda neprináša takto uverivšiemu spásu.

Podobenstvo o viniči a letorastoch

V podobenstve o viniči a letorastoch vyučuje Pán Ježiš takto: „*Ja som vinič, vy ste letorasty. Kto zostáva vo mne a ja v ňom, ten nesie mnoho ovocia, lebo bezo mňa nemôžete nič robiť. Keby niekto nezostal vo mne, vyhodí sa von ako letorast a uschne,*

a zoberú ich a hodia na oheň, a budú horieť. Ak zostanete vo mne, a moje slová ak zostanú vo vás, vtedy si proste, čokoľvek chcete, a stane sa vám. Tým je oslávený môj Otec, aby ste niesli mnoho ovocia a boli mojimi učeníkmi“ (Ján 15:5-8). Z tohto textu je jednoznačne zrejmé, že len vtedy, ak uverivší zostane v Kristovi a Kristus v ňom, bude tento človek spasený. Ak uverivší v Kristovi nezostane, vyhodí sa von a uschne a bude spálený ohňom. To je obraz konečného súdu a ohnivého jazera. To znamená, že kto v Kristovi nezostane, bude zatratený. Zostať v Kristovi podľa tohto textu znamená zachovať Kristove slová, čiže zachovať vieru v pravé evanjelium. V tomto texte je zároveň prepojené vytrvanie až do konca s prinesením ovocia. Z toho vyplýva, že len také uverenie v Krista, ktorého výsledkom je *trváčna viera*, čiže viera v *pravé evanjelium*, ktorá pretrvá až do samého konca, viera, ktorá nesie ovocie Bohu, viera, ktorá poslúcha Boha skrze Krista (zachová Kristove slová), je *spasiteľné uverenie*. Len viera, ktorá je *živá*, čiže koná skutky lásky (nesie ovocie Ducha, ovocie Bohu na jeho slávu), ktorá je *poslušná* a ktorá *vytrvá do konca*, je *spasiteľná viera*.

Rovnaké poslanstvo prináša aj apoštolské (novozmluvné) učenie: „*A tak teda vy, čo ste počuli od počiatku, to nech zostáva vo vás. Keď zostane vo vás to, čo ste počuli od počiatku, aj vy zostanete v Synovi aj Otcovi*“ (1. Ján 2:24).

Podobenstvo o rozsievачovi

Túto skutočnosť vidíme ešte zreteľnejšie v podobenstve o rozsievачovi (Matúš 13:3-23; Marek 4:2-20; Lukáš 8:4-15). Toto podobenstvo môžeme nazvať aj podobenstvom o štvorakej pôde, preto-

že opisuje štyri druhy reakcií na počuté Božie slovo. Presnejšie, opisuje jeden druh neuverenia a tri druhy uverenia v Ježiša Krista a jeho evanjelium. Z tých troch druhov uverenia slovu evanjelia sú prvé dve uverenia (druhá a tretia pôda) „uverením dočasne“ a len to posledné uverenie (štvrtá pôda) reprezentuje *spasiteľné uverenie*.

Uverenie nadarmo je dočasné uverenie, ktoré sa prejaví buď opustením viery v pravé evanjelium (týka sa obsahovej zložky viery) a uverením falošnému učeniu (nesenému falošnými apoštolmi či falošnými učiteľmi), alebo sa prejaví stratou spoliehania sa na Pána (zložka viery týkajúca sa dôvery a nádeje), ochladnutím a odídením od Pána v dôsledku neochoty znášať prenasledovanie, súženie, pukušenia, útrapy a utrpenie (druhá pôda), alebo odídením do sveta v dôsledku zvodu sveta a hriechu (tretia pôda). Uverenie nadarmo či uverenie len do času nie je *spasiteľné uverenie*. Je to nejaká viera, ale nie je to *spasiteľná viera*.

Spasiteľné uverenie a *spasiteľnú vieru* reprezentuje v tomto podobenstve iba štvrtá pôda. Tá je opísaná ako tí, ktorí uverili *trvácnou vierou* (nie dočasnou), vierou, ktorá donáša mnohý úžitok (Matúš 13:23; Marek 4:20). Cená je pre nás výpoveď Lukáša o štvrtjej pôde: „*A čo do toho v dobrej zemi, to sú tí, ktorí, keď počuli, v šľachetnom a dobrom srdci podržujú slovo a donášajú úžitok v trpezlivosti*“ (Lukáš 8:15). Jednak výslovne zdôrazňuje zachovanie viery („*podržujú slovo*“) a potom ako jediný uvádza, že vieru zachovávajú „*v dobrom srdci*“, čo je poukázanie na *znovuzrodené srdce* (človek s obriezku srdca,

Rímskym 2:29; Kolosenským 2:11). Ani pri druhej, ani pri tretej pôde sa takáto zmienka nenachádza, čo poukazuje na to, že druhá a tretia pôda nereprezentuje znovuzrodených ľudí, ale ľudí bez spasiteľnej viery, dočasných, ktorí „boli uverili nadarmo“.

Spasiteľnú vieru charakterizuje jednak *trvácnosť* (vytrvanie) a jednak *poslušnosť viery*. O poslušnosti píšeme na stránkach *Solas* aj uverejňovaním kapitoly po kapitole z publikácie „Andrew Murray *Škola poslušnosti*“. Spasiteľná viera je charakterizovaná aj tým, že je *živá*. Veľa o tom píše apoštol Jakub, keď hovorí o *mŕtvej viere*, ktorá nemôže spašiť. Viera, ktorá nevytrvá, nemôže spašiť.

Príklady vytrvania

Písmo vedie uverivších k zotrvaniu do konca aj príkladmi, ako vytrvanie vo viere uskutočňovať: „*Títo všetci zotrvali jednomyselne na modlitbe a v pokornej prosbe...*“ (Skutky 1:14), „*A zotrvali v učení apoštolov a v spoločnom bratskom obcovaní a pri lámaní chleba a na modlitbách*“ (Skutky 2:42), „*A každodenne zotrvalujúc jednomyselne v chráme a lámuc chlieb po domoch brali pokrm v plesaní a v prostote srdca*“ (Skutky 2:46). To je v kocke vyjadrenie vzoru pre život svätých. Život svätých musí byť až do konca charakterizovaný poslušnosťou viery. „*Maj pozor na seba i na učenie, zotrvalaj v tom. Lebo keď to budeš robiť, zachrániš aj seba aj tých, ktorí ťa počúvajú*“ (1. Timoteovi 4:16). Toto prikázanie apoštola platí nielen pre služobníka typu Timoteus, ale vo všeobecnosti pre každého učeníka, pre každé Božie dieťa. Všimnite si, aké hutné a obsažné je toto prikázanie. Má

dve zložky. *Prvá zložka* sa týka učenia. Timoteus vtedy a my učenici dnes musíme zachovať učenie evanjelia a širšie vzaté celé novozmluvné učenie v takej podobe, v akej ho priniesol Kristus a jeho apoštoli (2. Timoteovi 2:2).

Druhá zložka sa týka spôsobu života. Apoštol vždy prízvukoval Timoteovi, aby zachoval spôsob života, ktorý sa naučil od neho. Novozmluvné Písmo prízvukuje nám učeníkom, aby sme zachovali to isté. Nám je napísané a pre nás platí: Maj pozor na seba, maj pozor na učenie, zachovaj oboje, zotrvaj v tom až do konca. Ak to urobíš, zachrániš aj seba, aj tých, ktorí ťa vo viere v toto slovo a v spôsobe života v poslušnosti viery budú nasledovať.

Beh o víťazné

Novozákonné učenie opisuje etapu života Božieho dieťaťa medzi znovuzrodením a vykúpením tela ako závodenie (preteky), ako beh (1. Korinským 9:24-27). Tento obraz vzťahuje apoštol najprv na seba ako na služobníka, ale dáva ho ako príklad všetkým veriacim. Tento beh, toto závodenie teda súvisí s vytrvaním do konca a týka sa všetkých uverivších. *Prvé poučenie* z tohto obrazu znie, že máme „bežať“ (vytrvať) takým spôsobom, aby sme dostali odmenu (víťazné). *Druhé poučenie* je, že sa to dá len cez zdržanlivosť a vytrvalosť. Teda musíme mŕtviť telesné žiadosti a nežiť seba, ale Pánovi. Takto dobehneme a budeme nájdení ako dokázaní, ako tí, ktorí sú štvrtou pôdou.

Život učeníka je pripodobnený behu. O čo v tomto behu ide? Aby sme pevne svedčili evanjelium milosti Božej (Skutky 20:24). Služba učeníka je pripodob-

nená boju (zápaseniu) a jeho život behu. Tento beh je obrazom nového života medzi znovuzrozením a vykúpením tela. Dobehnúť tento beh znamená zachovať vieru (2. Timoteovi 4:7). Novozákonné učenie má pre nás jedno krásne a mocné povzbudenie, ako máme tento beh bežať: *„Preto aj my, keď máme taký veľký oblak svedkov okolo seba, zložme každé bremeno a ľahko obkľučujúci hriech a tak s trpezlivosťou bežme pred nami ležiaci beh o závod“* (Židom 12:1).

Nutnosť vytrvania

Prečo je vytrvanie vo viere, toto zotrvanie do konca potrebné a nevyhnutné? Vysvetľuje to kontext veršov, v ktorých Pán Ježiš kladie zotrvanie ako podmienku spasenia (Matúš 10:22, Matúš 24:13, Marek 13:13). Svet bude učeníkov nenávidieť pre ich vieru v Pána Ježiša. Rovnako to platí a bude platiť aj o učeníkoch dnešných dní, budúcich dní, o učeníkoch všetkých čias. Pri skonaní vekov to bude zrejme platiť viac než dnes. Učeníci teda budú neustále v pokušení vyhnúť sa tejto nenávisti a súženiu. Preto Pán Ježiš kladie dôraz na nevyhnutnosť vytrvania vo viere.

Keď v Antiochii uveril zvesti evanjelia veľký počet duší a obrátil sa k Pánovi (Skutky 11:23), cirkev v Jeruzaleme k nim poslala Barnabáša. Barnabáš, keď videl to množstvo obrátených, zaradoval sa tejto Božej milosti. A čo im povedal, ako im poslúžil? Napomínal všetkých, aby v predsavzatí srdca zotrvali verní Pánovi (Skutky 11:23). Nech nám to neunikne. Barnabášov postoj nebol taký, že keď títo uverili a rozhodli sa pre Krista, sú už v bezpečí a ich spása je vyriešená raz a navždy. Naopak, považoval to za svoju povinnosť, za svoju službu,

viest' učeníkov k tomu, aby vytrvali vo viere a zotrvali verní.

Keď sa apoštol Pavol prihovárал k uverivším v Korinte, tak k nim prichádzal ako k bratom a hovoril k nim ako k tým, ktorí uverili zvesti evanjelia. A predsa mal rovnaký postoj ako Barnabáš v Antiochii. Neubezpečoval ich tým, že raz evanjeliu uverili a tým že by to bolo vybavené, že by už boli v bezpečí čo do svojej spásy. Naopak, robil si o nich starosť, že môžu byť medzi nimi takí, ktorí boli uverili nadarmo, a preto ich prísne napomínal, aby zotrvali vo viere v evanjelium.

Rovnako si robil Pavol starosť o bratov v Galatskom zbore. Aj títo boli pre Pavla bratmi preto, lebo na začiatku prijali evanjelium, uverili pravému evanjeliu, ktoré priniesol Pavol. Neskôr však pod vplyvom falošných učiteľov začali od pravého evanjelia odstupovať, odpadávať. Aj tu bola hrozba, že uverili nadarmo. Nakoniec to vidíme vo všetkých zboroch, kde apoštoli museli naprávať buď spôsob života, alebo obsah viery ohrozený falošnými učeníami, aby upevnili duše uverivších a viedli ich po ceste spásy. Celý Pavlov život charakterizuje to, že mal obavu o duše po zboroch a vždy túžil zbory ponavštevovať, ponaprávať neriadnosti a upevniť duše veriacich.

Keď sa apoštol Pavol lúčil so staršími zboru v Efeze, keď vedel, že ich už osobne viac neuvidí, a dal si ich povolať k sebe do Milétu (Skutky 20:17), lúčil sa s nimi slovami, ktoré ich naskutku zarmútili, a niet sa im ani čo diviť. Pavol ich najprv ponapomínal (Skutky 20:28): *„... majte na seba pozor i na celé stádo, v ktorom vás ustanovil Svätý Duch za*

dozorcov, aby ste pásli cirkev Božiu, ktorú si dobyl vlastnou krvou.“ Potom im povedal, prorocky oznámil, že (verše 29-30): „*Lebo ja viem toto: že po mojom odchode vojdú medzi vás draví vlci, ktorí nebudú šetriť stáda. Ba aj z vás samých povstanú mužovia, ktorí budú hovoriť prevrátené veci, aby tiahli učeníkov za sebou.*“ Pavol prorocky oznámil starším, že niektorí z nich odpadnú a budú do tohto odpadnutia zväztať aj učeníkov. Hrozba odpadnutia je reálna ako pre starších, tak aj pre učeníkov, ako vtedy v Efeze, o čo viac dnes. Potreba varovania pred odpadnutím je obrovská. Pavlov postoj nie je, že keď raz uverili, sú navždy v bezpečí korábu spásy. Pavol ich všetkých napomína (Skutky 20:31): „*Preto bďte a pamätajte, že tri roky deň a noc neprestal som so slzami napomínať jedného každého.*“ Pavol dobre vie, že spásu nemožno vybaviť „jedným raz uverením“ či jedným „raz rozhodnutím sa pre Krista“. Vie, že každý uverivší musí vo viere zotrvať do konca, čím sa dokáže, že jeho uverenie bolo spasiteľné uverenie. Preto im Pavol slúžil tri roky napnuto a v plnom nasadení tým, že ich upevňoval a napomínal ich, aby vytrvali. Nie je viera ako viera a uverenie ako uverenie. Pavol dobre vie, že ako medzi učeníkmi, tak dokonca aj medzi ustanovenými staršími sa môžu nájsť takí, ktorí „*boli uverili nadarmo*“ a môžu odpadnúť. Preto všetkých do jedného napomína, aby bdeli a aby vytrvali. Pavol však dobre rozumie aj Božej zvrchovanosti a skutočnosti, že vytrvajú len tí, ktorých Boh zachová. Vidíme to v Pavlovej reči v nasledujúcom verši (32): „*A tak teraz, bratia, porúčam vás Bohu a slovu jeho milosti, ktorý môže*

vzbudovať a dať vám dedičstvo medzi všetkými posvätenými.“

Pavlova služba v každom zbore bola namierená na upevňovanie duší, ktoré uverili, aby vytrvali vo viere a došli spasenia. Bolo to tak aj v Korinte. Pavol svoju službu opisuje slovami (2. Korintským 11:2): „*Lebo horlím za vás horlivosťou Božou, lebo som si vás zasnúbil jednému mužovi, aby som vás predstavil a oddal ako čistú pannu Kristovi.*“ A predsa má o uverivších v Korinte strach (verš 3): „*Ale sa bojím, aby snád' tak, ako čo had zvedol Evu svojou chytrnosťou, neporušili sa tiež nejako vaše mysle a neodvrátili od prostoty a čistoty oproti Kristovi.*“ A musí ich varovať a napomínať (verš 4): „*Lebo pravda, ak ten, kto ide k vám, káže iného Ježiša, ktorého sme nekázali, alebo ak dostávajú iného ducha, ktorého ste nedostali, alebo iné evanjelium, ktoré ste neprijali, pekne znášate.*“ Korintským hrozí, že niektorí z nich odpadnú od viery v pravé evanjelium. Apoštol ich preto varuje a napomína všetkých do jedného. Hrozba odpadnutia je veľká, nevyhnutnosť vytrvania je skutočná. Rovnaká situácia je aj v zbore Galatských. A rovnaká aj Pavlova služba smerom k nim. Aj o nich sa Pavol obáva a má starosť, aby neodpadli (Galatským 4:11). Aj tu je rovnaká hrozba odpadnutia, rovnaká nevyhnutnosť vytrvania.

Zhrnutie

Písmo na žiadnom mieste nepredkladá spasenie takým spôsobom, že by človek „raz uveril“ a vieru v Pána Ježiša vyznal, neskôr by sa nadobro vrátil k telesnému či svetskému životu, ostal by neverný, bez lásky ku Kristovi a k Božiemu ľudu, bez ovocia viery, bez poslušnosti viery,

a predsa by bol nakoniec spasený len kvôli tomu jednému „rozhodnutiu sa pre Krista“, ktoré raz voľakedy dávno urobil a vyznal. Takýto človek nemá žiaden reálny základ, na ktorom by mohol postaviť svoje uistenie o svojom spasení.

Len také uverenie, ktoré sprevádza *živá trvácna viera*, ktorá prináša *ovocie viery* (ovocie lásky, ovocie Ducha) a *poslušnosť viery* – čiže viera, ktorá vytrvá až do konca –, vedie k znovuzrodeniu a k spaseniu.

*... lebo sme sa stali účastníkmi Krista,
akže počiatok podstaty dodržíme pevný až do konca.*

Židom 3:14

Peter Vajda

Bezpečnosť a istota spasenia

3. Odpadnutie

*A tí na skale sú takí, ktorí, keď počujú, prijímajú slovo s radosťou
ale tí nemajú koreňa, ktorí veria do času a včas pokušenia odpádajú.*

Lukáš 8:13

*Ale sa bojím, aby snád' tak, ako čo had zvedol Evu svojou chytrosťou,
neporušili sa tiež nejako vaše mysle a neodvrátili od prostoty a čistoty oproti Kristovi.*

2. Korintským 11:3

V súvislosti s vytrvaním veriacich hovorí Božie slovo aj o odpadnutí. Božie slovo pred odpadnutím varuje, vystríha pred ním všetkých uverivších. Vynára sa preto otázka, či ten, kto v Krista uveril, môže odpadnúť a spásu nakoniec stratiť. Aby sme vytrvaniu a odpadnutiu mohli porozumieť, musíme správne porozumieť charakteru viery samotnej.

Úvod

Nie každé uverenie je spasiteľné uverenie. Nie je viera ako viera a nie je učeník ako učeník či brat ako brat. Kľúčovým pre správne porozumenie spasiteľnej viery (spasiteľného uverenia) a pre otázku vytrvania či odpadnutia je podobnosť o rozsievачovi, či inak povedané, o štvorakej pôde. V tejto tretej časti nášho cyklu o bezpečnosti a istote spasenia sa pozrieme na odpadnutie.

Preskúmame, kto sú to tí, ktorí definitívne odpadnú, a od čoho odpadnú. Pozrieme sa aj na to, prečo sú varovania a výstrahy pred odpadnutím adresované všetkým uverivším.

Odpadnutie

Odpadnutie od evanjelia, od Krista, od viery, od milosti existuje. Odpadnutie je reálne. Kto sú to tí, ktorí odpadávajú? Sú to tí, ktorí počuli evanjelium a reagovali

pozitívne, dokonca určitým spôsobom aj uverili, nemali však koreňa, boli dočasní a v čase pokušenia odpadli. Sú to tí, ktorí uverili, ale nie *spasiteľnou vierou*. Uverili len plytkou, povrchnou „dočasnou vierou“, vierou „bez koreňa“. Sú to tí, ktorí v terminológii verša 1. Korinským 15:1-2 „uverili nadarmo“. Apoštol Jakub zase píše o viere, ktorá je „mŕtva“. Ani „mŕtva viera“, ani „viera nadarmo“ („daromná viera“) nedokáže spasiť hriešnika, nie je spasiteľná. Inak povedané, viera, ktorá nevytrvá do konca a neprinesie ovocie, nie je *spasiteľná viera*. *Spasiteľná viera* je charakterizovaná týmito dvomi vlastnosťami: *vytrvaním do konca a nesením ovocia*. Inak povedané, *spasiteľná viera* je *živá viera*, ktorá poslúcha Krista a zachováva jeho slovo.

Človek, ktorý má alebo mal „mŕtvu vieru“ alebo „vieru nadarmo“, spasený nikdy nebol. To, že jeho viera bola mŕtva alebo daromná či márna, sa potvrdí tým, že odpadne. Od čoho odpadne? Odpadne od *milosti*, ktorá mu bola ponúknutá a ktorú ochutnal. Odpadne od *evanjelia*, ktoré mu bolo zvestované a pre ktoré sa nadchol. Odpadne od *Krista*, ktorý mu bol zjavovaný v slove. Odpadne od *viery*, pretože buď *opustí podanie*, ktorým mu bolo evanjelium oznámené, alebo opustí *spôsob života* v prostote a čistote podľa prikázaní Kristovho zákona.

Opustiť podanie (obsah evanjelia) sa dá rôznym spôsobom. Napríklad opustením viery vo zmŕtvychvstanie mŕtvych, opustením viery v identitu (podstatu bytia a prirodzenosť) Božieho Syna pred vtelením alebo po jeho vtelení, opustením viery v spasenie z viery samotnej (*sola fide*). Alebo pridávaním dodatočných podmienok pre spásu,

akými sú skutky zákona, dodržiavanie sviatkov, obriezka (a v dnešnej dobe sviatosti s údajne spasiteľnou funkciou, odpustky a očistec), či dodatočných prostredníkov (v dnešnej dobe Márie či kňazov vysluhujúcich spásonosné sviatosti). Opustenie spôsobu života prikázaného Kristom a jeho apoštolmi (celým novozákonným Písmom) znamená návrat k nečistote, hriechu a bezbožnosti.

Spasiteľná viera je živá, pôsobí, koná, pracuje, slúži, poslúcha, miluje (pôsobí skrze lásku), nesie úžitok a ovocie, trpezlivo znáša, drží nádej, zachováva Božie slovo (učenie Kristovo a apoštolov Ježiša Krista), vytrvá do konca. Nie každé uverenie je uverením spasiteľnou vierou.

Odpadnutie je opak vytrvania

Odpadnutie má dve zložky. *Jednou* je nezachovanie *obsahovej zložky viery*, teda viery v pravé evanjelium, či v širšom zmysle nezachovanie Kristovho učenia a učenia apoštolov. *Druhou* je nezotrvanie v zbožnom, čistom a spravodlivom spôsobe života, ktorý prikazuje novozmluvné učenie (Kristove prikázania a prikázania jeho apoštolov), čiže v živote, ktorý „prikazuje viera“.

Neodpadnúť, vytrvať znamená zachovať Kristove prikázania, čiže zotrvať v žití podľa Kristových prikázaní: „*A ten, kto zachováva jeho prikázania, zostáva v ňom a on tiež v ňom. A po tomto známe, že zostáva v nás – z Ducha, ktorého nám dal*“ (1. Jánov 3:24). Zachovať jeho prikázania zase znamená zostať v Kristovi. Vidíme však aj z tohto verša, že to dokáže len ten, kto dostal Božieho Svätého Ducha. Z toho čerpáme aj naše uistenie o spásu, *istotu spasenia*: „*Po tom známe,*

že zostávame v ňom a on v nás, že nám dal zo svojho Ducha“ (1. Jánov 4:13). Istota spasenia môže byť založená len na zostávaní v Kristovi a na zachovávaní jeho prikázaní. Akákoľvek iná istota či uistenie sú falošné. Kto nezachová Kristove prikázania a vieru v Kristovo evanjelium, spásu nemá ani ju nikdy nemal: „Každý, kto ide ďalej a nezostáva v učení Kristovom, nemá Boha. Kto zostáva v učení Kristovom, ten má Otca i Syna“ (2. Jánov 1:9).

Na hrozbu odpadnutia pre opúšťanie života v čistote a svätosti poukazuje aj Júda. Júda napomína a vystríha veriacich, že spasení budú, len ak vytrvajú až do konca a zachovávajú vieru: „Milovaní, snažiac sa, ako len môžem, písať vám o našom spoločnom spasení prinútený som vám napísať a napomenúť vás, aby ste zápasili za vieru, raz ta danú svätým“ (Júda 1:3). Napomína ich preto, lebo sú vystavení hrozbe odpadnutia kvôli zvodu, ktorý prinášajú medzi nich tí, ktorí sú opísaní vo verši 4. Spolu s napomenutím vytrvať im predkladá aj výstražný príklad tých pobitých na púšti: „A chcem vám pripomenúť, ktorí raz viete to všetko, že Pán zachrániac ľud z Egyptskej zeme po druhých tých, ktorí neuverili, zatratil“ (Júda 1:5). Všetci, ktorí vyšli z Egypta, nejakým spôsobom uverili Bohu skrze Mojžiša. Ale mnohí nezotrvali v dôvere v Pána. Odpadli. Tým len potvrdili, že nemali pravú vieru. Nikdy neuverili pravou vierou. Neuverili naozaj, skutočne Božím zaslúbeniam. Potvrdilo sa to tým, že reptali, rúhali sa, boli neverní, boli bezbožní. Aj Júda varuje veriacich, že tí, ktorí ich zvädzajú, ich zvädzajú do telesnosti, hriechnych žiadostí a bezbožnosti. Ako výstražný príklad preto uvádza padlých anjelov

a mestá Sodomu a Gomoru (verše 6 a 7). Tohto sa majú veriaci vystríhať, aby neodpadli, lebo koniec toho je večné zatratenie.

Júda dáva aj jasné inštrukcie, čo treba robiť, aby neodpadli, ale naopak, aby vytrvali: „Ale vy, milovaní budujúc sa na svojej presvätej viere, modliac sa v Svätom Duchu, strážiac zachovajte sa v láske Božej očakávajúc milosrdenstvo nášho Pána Ježiša Krista cieľom večného života. A nad niektorými majte lútosť karhajúc ich a robiac rozdiel a iných zachraňujte báziňou vytrhujúc ich z ohňa, nenávidiac ešte len aj tej od tela poškrvnenej sukne. A tomu, ktorý vás môže zachovať tak, čo neklesnete, a postaviť bezvadných pred tvárou svojej slávy v plesaní, jedinému múdremu Bohu, nášmu Spasiteľovi, nech je skrze Ježiša Krista, nášho Pána, sláva a veličenstvo, sila a vrchnostenská moc, ako pred všetkými veky, tak i teraz i na všetky veky. Amen“ (Júda 1:20-25). Inštrukcia, ako vytrvať a neodpadnúť, je jasná: budovať sa vo viere, modliť sa, strážiť sa a zostávať v láske Božej, očakávať v nádeji. A vidíme aj, aké dôležité je neopúšťať svojho zhromaždenia, ale zotrvať v spoločenstve s bratmi, lebo pri vytrvaní zohrávajú svoju funkciu aj vzájomné bratské karhanie a napomínanie, aj pozitívny príklad.

Kto odpadne a od čoho

Druhú a tretia pôda v podobenstve o rozsieváčovi

Kľúčovým pre porozumenie odpadnutia a toho, kto sú to tí, ktorí odpadnú, je podobenstvo o rozsieváčovi (Matúš 13:3-23, Marek 4:2-20, Lukáš 8:4-15). Toto podobenstvo môžeme nazvať

aj podobnosťou o štvorakej pôde, pretože opisuje štyri druhy reakcie na počuté Božie slovo. Konkrétne opisuje jeden druh neuverenia a tri druhy uverenia v Ježiša Krista a v jeho evanjelium. Z tých troch druhov uverenia slovu evanjelia sú prvé dve uverenia (druhá a tretia pôda) uverením, ktoré nenesie úžitok či ovocie a nevydrží až do konca. Takéto uverenie nevedie do života, nevedie do večného života. Neprináša ani znovuzrodenie, ani ospravedlnenie. Nie je spasiteľné, pretože neprináša spásu.

Prvá pôda reprezentuje ľudí, ktorí sú duchovne mŕtvi, a satan má takú vládu nad ich srdcom, že napriek tomu, že počujú slovo evanjelia, neuveria a nemôžu byť spasení (Lukáš 8:12). Matúš (13:19) dáva poznať, že neuverili preto, že slovu evanjelia dokonca ani len neporozumeli. O týchto ľuďoch sa Pán Ježiš viackrát vyjadril pri viacerých príležitostiach, priamo ich označil, že sú to ľudia, ktorí neveria, a vysvetlil aj, prečo neveria alebo prečo uveriť nemôžu. *Druhá a tretia pôda* sú rovnako duchovne mŕtvi ľudia, ale od prvej pôdy sa líšia v jednej veľmi pozoruhodnej veci. Keď počujú slovo evanjelia, nadchnú sa, s radosťou evanjelium prijímajú, nejakým spôsobom uveria.

O druhej pôde čítame, že: „*A tí na skale sú takí, ktorí, keď počujú, prijímajú slovo s radosťou, ale tí nemajú koreňa, ktorí veria do času a včas pokúšenia odpádajú*“ (Lukáš 8:13). Oni síce uverili, ale viera sa v ich srdci nezakorenila a nepriniesla úžitok. Verili iba do času. To, že ich viera nebola spasiteľná, sa prejavuje a preukazuje tým, že v čase súženia či prenasledovania (pokúšenia) sa pohoršujú a odpadávajú.

O tretej pôde čítame, že: „*A zase to, ktoré padlo do trnia, to sú takí, ktorí počuli, ale idúc bývajú udusení starosťami, bohatstvom a rozkošami života a nedonášajú úžitku*“ (Lukáš 8:14). Aj tretia pôda reprezentuje tých, ktorí dobre začali, podobne ako druhá pôda, ale zle skončili. Ako život beží ďalej, starostenie sa o svetské záležitosti (starosti života) a zvod telesných pôžitkov a úspechu, ktoré ponúka časný život, uhášajú ich vieru, ktorá nenesie úžitok a nevytrvá.

Aj štvrtá pôda sú pôvodne duchovne mŕtvi ľudia, ale počuté slovo evanjelia a pôsobenie Svätého Božieho Ducha ich splodia do života (pozri články „Chlieb života“ a „Musíte sa narodiť znova“, *Solas* číslo 52, jeseň 2021). Títo získavajú ospravedlnenie aj znovuzrodenie.

Druhá a tretia pôda neboli splodené do života, nenarodili sa znova, neboli ani ospravedlnení, teda nikdy spasení neboli. Odpadli od zvestovaného im Krista, odpadli od počutého evanjelia, ktorému sa najprv zaradovali, odpadli od ponúkutej milosti. Nestratili však spásu, lebo spasení nikdy neboli. Neboli zapečatení Svätým Duchom ku dňu vykúpenia. Nemali Ducha Kristovho. Nepatrili Kristovi, a preto nezachovali jeho slovo. Kristovi nepatrili, lebo Otec ich nedal Synovi.

Dôležitý pohľad v tomto podobení prinaša práve Evanjelium Matúša. Vysvetľuje, prečo pravým učeníkom Pána Ježiša je dané porozumieť a veriť a tým ostatným nie je dané: „*A on odpovedal a riekol im: Vám je dané poznať tajomstvá nebeského kráľovstva, ale tamtým nie je dané*“ (Matúš 13:11). A vysvetľuje aj, prečo tým ostatným nie je dané porozumieť

a uveriť: „*V podobenstvách im hovorím preto, že hľadiac nevidia a čujúc nečujú ani nerozumejú, a plní sa na nich pro-roctvo Izaiášovo, ktoré hovorí: Počúť počujete, ale neporozumiete, a hľadiet' i hľadiet' budete, ale neuvidíte. Lebo stučnelo srdce tohto ľudu: ušami ťažko počuli a svoje oči zažmúrili, aby snád' nejako očami nevideli, ušami nepočuli, srdcom neporozumeli a neobrátili sa, a uzdravil by som ich*“ (Matúš 13:13-15). Z toho je jasné, že ak má človek zlé (kamenné, zatvrdené) neobrezané srdce, buď nedokáže evanjeliu uveriť (prvá pôda), alebo nedokáže vieru zachovať (druhá a tretia pôda). Uveriť a zachovať vieru dokáže len obrezané srdce po znovuzrození, čiže človek Bohom splodený do života k tomu účelu, aby bol štvrtou pôdou.

Z toho je zrejmé, že štvrtá pôda je štvrtou pôdou preto, lebo sú to tí, ktorých Otec dal Synovi, čiže tí, ktorí sú *podľa vyvolenia milosti* (pozri publikáciu „Zmluva zaslúbení“, vydavateľstvo SOLAS, marec 2017). Hlavným posolstvom podobenstva o rozsievачovi je, že plytká (bez koreňa) dočasná viera bez úžitku a ovocia nemôže spasit'.

Tí, ktorí boli uverili nadarmo

Podobne charakterizuje tých, ktorí nevytrvali, ale odpadli, aj *uverenie nadarmo*. Pojem „uveriť nadarmo“ odvodzujeme z veršov 1. Korintským 15:2. Uverenie nadarmo je vo všeobecnosti povrchné, plytké, dočasné uverenie, ktoré sa prejaví buď opustením viery v pravé evanjelium (týka sa obsahovej zložky viery) a uverením falošnému učeniu (nesenenému falošnými apoštolmi či falošnými učiteľmi), alebo sa prejaví

stratou spoliehania sa na Pána (zložka viery týkajúca sa dôvery a nádeje), čiže neverou. Nevera sa prejaví ochladnutím a odídením od Pána v dôsledku neochoty znášať prenasledovanie, súženie, pokušenia, útrapy a utrpenie (druhá pôda) alebo odídením do sveta v dôsledku zvodu sveta a hriechu (tretia pôda). Nevera sa vždy prejavuje neposlušnosťou, telesnosťou, nečistotou, bezbožnosťou. Písmo *uverenie nadarmo* v Korintskom zbore špecificky vzťahuje na neverenie vo vzkriesenie z mŕtvych.

Tí pobití na púšti – prototyp odpadnutia

Dôležitým príkladom pre porozumenie odpadnutia sú tí pobití na púšti. Dostali to isté, čo aj tí, ktorí verili a zostali verní: „*Lebo nechcem, aby ste nevedeli, bratia, že všetci naši otcovia boli pod oblakom a všetci prešli cez more a všetci boli pokrstení v Mojžiša v oblaku a v mori a všetci jedli ten istý duchovný pokrm a všetci pili ten istý duchovný nápoj, lebo pili z duchovnej skaly, ktorá išla za nimi, a tou skalou bol Kristus*“ (1. Korintským 10:1-4). Mnohým z nich však nič z toho neprosperovalo spôsobom, že by ich to priviedlo do života a do Božieho kráľovstva, lebo taký bol ich koniec: „*Ale vo väčšine z nich sa nezalúbilo Bohu, lebo boli pobití a rozmetaní na púšti*“ (10:5). Jedli duchovný pokrm a pili duchovný nápoj, ktorých zdrojom bol Kristus. A predsa boli pobití a rozmetaní na púšti. Toto pobitie na púšti je časným Božím trestom, ktorý neskôr vrcholí ako zatratenie v ohnivom jazere (podobne ako v prípade Sodomy a Gomory a potopy za dní Noacha). Títo pobití na púšti sú prototypom tých letorastov v podobenstve o viniči a vinárovi, kto-

ré boli z viniča odrezané, uschli a boli spálené na ohni.

Je to názorný príklad a prototyp druhej a tretej pôdy. Ako reagovali, keď im Mojžiš priniesol zjavenie Božieho plánu s nimi? Uverili Bohu skrže Mojžiša a všetci vyšli von z Egypta. Ako reagovali, keď im Mojžiš ako prostredník zmluvy priniesol Božie prikázania (zákon), poslúchaním ktorých mali byť spasení? Zaradovali sa a vyznali, že budú prikázania poslúchať a Bohu slúžiť. A ako to skončilo? Ich vzburou, reptaním, neposlušnosťou a modloslužbou. Odpadli a boli pobití. Boh na nich vykonal časný trest. Ich koniec je večné zahynutie. To, že „všetci jedli ten istý duchovný pokrm a všetci pili ten istý duchovný nápoj, lebo pili z duchovnej skaly, ktorou bol Kristus“, ešte neznamená, že všetci aj mali spasiteľnú vieru (vieru v Božie zaslúbenia – v ich čase abrahámovskú vieru), že všetci aj boli spasení. Ich odpadnutie neznamená stratu spásy. Odpadli a pobití boli tí, ktorí neposlúchali. Neposlúchali preto, lebo boli neverní. Neverní boli preto, lebo neverili.

Čo sa stalo tým, ktorí boli nakoniec pobití na púšti? To, čo sa im stalo, je dôsledkom toho, aké bolo v skutočnosti ich srdce. Mali *zlé a neverné srdce, ktoré odstupovalo od živého Boha* (Židom 3:12). Aké bolo ich srdce, sa prejavilo ich konaním („po ovocí ich poznáte“). Neposlúchali Boha, rúhali sa, vzdorovali, búrili sa, odporovali Bohu. Konali ako neverní. Nezachovali si „*smelú dôveru a chválu nádeje až do konca*“ (Židom 3:6). Tým potvrdili, že nepatria Kristovi, že nie sú pravým skutočným Božím ľudom (Židom 3:6). Nezachovali *počiatok podstaty pevný až do konca*

(Židom 3:14). Tým len potvrdili, že sa nikdy *nestali účastníkmi Krista* (Židom 3:14). Mohli s Kristom a s Bohom nejaký čas chodiť (tak ako neskôr Judáš, ten zradca), avšak nikdy neboli v Kristovi a nikdy nebol Kristus v nich. Mohli byť navonok nejakým spôsobom súčasťou Božieho ľudu alebo sa tak javiť, ale nikdy sa nestali súčasťou pravého skutočného Božieho ľudu.

Tak ako v ich prípade sa to rozhodlo na tom, či majú alebo nemajú abrahámovskú vieru (vieru v Božie zaslúbenia o spásu), ktorá sa prejaví vernosťou, dôverou a poslušnosťou, tak aj dnes v ére po Golgote a po Letniciach sa to rovnako rozhodne na tom, či uverivší má alebo nemá spasiteľnú vieru v pravé evanjelium, ktorá sa rovnako prejaví vernosťou, dôverou a poslúchaním. Tak ako tým, ktorí nemali abrahámovskú vieru, nič neprospele to, že podľa tela patrili do Božieho ľudu, rovnako ani dnes nikomu, kto nemá spasiteľnú vieru, nič neprospeje „zovňajšia patričnosť“ do cirkvi.

Tí, ktorí boli poznavší a dočasne očistení

Božie slovo pozná aj oveľa tvrdsí opis tých, ktorí odpadávajú a definitívne odpadnú (2. Petrov 2:1-22), najmä keď hovorí o falošných učiteľoch.¹⁾ Týka sa to však aj tých, ktorých falošní učitelia zvedú. Falošní učitelia primárne, ale aj ich nasledovníci sú opísaní nasledovne: „*Lebo ak poznaním Pána a Spasiteľa Ježiša Krista boli unikli poškvrnám sveta a boli nimi zase sa zapletúc premožení, tak sú im posledné veci horšie ako prvé. Lebo by im bolo lepšie bývalo nepoznať cestu spravodlivosti ako poznavším odvrátiť sa od vydaného im svätého priká-*

zania“ (2. Petrov 2:20-21). Títo ľudia sú označení ako tí, ktorí „poznali Pána a Spasiteľa Ježiša Krista a cestu spravodlivosti“ a vďaka tomu, „unikli poškvrnám sveta“. Nejakým spôsobom Krista spoznali a vďaka tomu dočasne uverili a odvrátili sa od svetského spôsobu života. Nejakým spôsobom dobre začali, ale po čase sa opäť vrátili do sveta, do svetského spôsobu života, do hriechu a bezbožnosti. Rovnako ako druhá a tretia pôda v podobenstve o rozsieváčovi.

Neboli však svätí Boží. V čom spočíva ich *odpadnutie*? Odvrátili sa „od vydaného im svätého prikázania“. Vrátili sa do starého hriechneho bezbožného života. Boli bezbožní a žiadostiví hriechu, čo sa aj definitívne ukázalo. Zase sa zaplietli a boli premožení poškvrnami sveta. Ich čistota nebola definitívna, iba dočasná. Ich koniec je prirovnaný k údelu padlých anjelov, k údelu tých, ktorí zahynuli v potope, a k údelu Sodomy a Gomory (2. Petrov 2:20-21). Ich koniec je večné zatratenie. Ich koniec je hrozný, lebo by im bolo lepšie bývalo nepoznať Pána a cestu spásy, než ako poznavším opustiť a zavrhnúť ju (2. Petrov 2:20-21). To, že spasení nikdy neboli, aj keď by sa nám to mohlo javiť, že spásu mali a stratili ju, vysvetľuje apoštol veľmi zreteľne: „*Prihodilo sa im, čo hovorí pravdivé príslovie: Pes sa navrátil k svojmu vlastnému vývratku a umytá sviňa pováľať sa v blate*“ (2. Petrov 2:22). Pes zostal psom, aj keď dočasne „očisteným“, a vrátil sa k svojmu zvratku. Nebol premenený na ovcu (ovca je v Písme vždy obrazom spasených, svätých), ktorá by sa neskôr opätovne premenila na psa (pes je v Písme obrazom nečistých). Sviňa zostala sviňou,

aj keď dočasne „očistenou“, a vrátila sa pováľať sa v blate. Nebola premenená na ovcu, ktorá by sa neskôr opätovne premenila na sviňu. Nedošlo u nich k znovuzrodeniu, nedošlo k zmene prirodzenosti a identity. Spásu nestratili „tí raz spasení“. „Spásu stratili“ tí, ktorí iba do času unikli poškvrnám sveta. Aj keď boli *poznávi* a mohli sa nejaký čas javiť ako spasení, spásu nikdy nemali, pretože ich údelom je ohnivý jazero.

Božie slovo v tomto texte odкрýva ešte jednu dôležitú pravdu. Rozdiel medzi „spravodlivým“ (vierou ospravedlneným) a „poznávi i dočasne očisteným“ spočíva nielen v rovine vytrvania, ale aj v rovine Božieho zachovania: „*Pán vie vytrhnúť pobožných z pokušenia a nespravodlivých dochovať trestaných ku dňu súdu*“ (2. Petrov 2:9). Táto pravda je ilustrovaná na príklade (prototype) Lóta a Sodomy (2. Petrov 2:6-9). Pán vytrhne z pokušenia štvrtú pôdu, zachová svätých, aby neodpadli, a naopak, falošných učiteľov a tých, ktorých zvedú k bezbožnosti (druhá a tretia pôda), dochová k spravodlivému súdu a zatrateniu.

Hrozba zvodu tohto falošného učenia, hrozba odpadnutia je veľká. Preto sú aj samotní svätí spoločne so všetkými uverivšími napomínaní a vystríhaní: „*Vy teda, milovaní, znajúc to vopred chráňte sa, aby ste neboli tiež spolu zavedení bludom tých bezbožných a nevypadli tak z vlastnej pevnosti. Ale rastite v milosti a známosti nášho Pána a Spasiteľa Ježiša Krista. Jemu sláva i teraz i na deň veku. Amen*“ (2. Petrov 3:17-18).

Rovnako varuje pred zvodom od falošných učiteľov a pred odpadnutím aj Júda. Falošných učiteľov opisuje vo

verši 4 rovnako ako Peter. Aj Júda rovnako ako apoštol Peter uvádza ako výstražný príklad, ktorý má uverivších varovať pred odpadnutím, padlých anjelov a Sodomu a Gomoru. Pridáva aj výstražný príklad Kaina, Baláma a Kó-racha, aby varoval pred odpadnutím. Opäť aj tu sú varovanie a výstraha pred odpadnutím určené rovnako všetkým uverivším vrátane svätých Božích (teda aj štvrtej pôde).

Tí, ktorí boli osvietení a ochutnali

Tí, ktorí boli poznavší a dočasne očistení, sú opísaní aj ako tí, alebo podobní tým, ktorí *boli osvietení, ochutnali nebeský dar, stali sa účastnými Svätého Ducha a ochutnali dobré slovo Božie a rôzne moci budúceho veku* (Židom 6:4-5). Toto je veľmi silný opis a mohol by evokovať (navodzovať dojem), že je to opis spasených ľudí. Hlavne časť opisu: „*stali sa účastnými Svätého Ducha*“. Tento opis je však len analogický ako ten v prípade tých pobitých na púšti, ktorí pili z duchovnej skaly, ktorou je Kristus. To, že tento opis nie je opisom spasených ľudí, je zrejmé z nasledovného vysvetlenia: *týchto ľudí, keby odpadli, je nemožné zase obnoviť ku pokániu* (Židom 6:1 a 6:6). To znamená, že ak odpadnú, ich odpadnutie je definitívne a nebudú spasení, ale zatratení. Prečo je to ale tak? Je to tak preto, lebo o nich platí, že: „*ktorí sebe znova križujú Syna Božieho a vystavujú ho potupne na odív*“ (Židom 6:6). Kľúčom k porozumeniu, o akých ľudí ide, je kontext: „*Lebo zem, ktorá pije dážď, ktorý často prichádza na ňu, a plodí rastlinu, vhodnú tým, pre ktorých sa aj obrába, berie podiel na požehnaní od Boha. Ale tá, ktorá rodí trnie*

a bodľač, je nesúca a je blízka zlorečenstva, ktorej koniec je, aby bola spálená“ (Židom 6:7-8). Do dvoch veršov sú tu zhrnuté podobenstvo o štvorakej pôde a podobenstvo o viniči a letorastoch. Ich identitou teda je, že sú druhou či tretou pôdou a letorastami zrelými na odrezanie a uschnutie. Ich identita sa opäť pozná po ovocí, aký úžitok donášajú. Posolstvo je to isté.

Aj tento a ďalší text (verše 9-10) je varovaním a výstrahou pred odpadnutím a je rovnako určený všetkým uverivším bez ohľadu na to, akú pôdu by mohli reprezentovať. Je teda určený ako výstraha a pobádanie k vytrvaniu aj svätým Božím (štvrtej pôde). Vidíme to z kontextu: „*Ale sme presvedčení o vás, milovaní, lepšie veci, a ktoré idú so spasením, i keď tak hovoríme. Lebo Boh nie je nespravodlivý, aby zabudol na vaše dielo a na trudnú prácu vašej lásky, ktorú ste dokázali oproti jeho menu, keď ste slúžili svätým a ešte vždy slúžite*“ (Židom 6:9-10). Jedno je tu však celkom isté, aj svätí musia vytrvať a nesmú odpadnúť: „*Ale želáme si, aby jeden každý z vás dokazoval tú istú snahu na plnosť nádeje do konca, aby ste nezleniveli, ale aby ste nasledovali tých, ktorí vierou a zhovievavosťou dedia zaslúbenia*“ (Židom 6:11-12).

Tí poznavší a osvietení

Aj List Židom kapitola 10 spomína tých, ktorí prijali známosť pravdy (verš 26) a boli osvietení (verš 32). Napriek tomu však o nich platí, že naďalej „dobrovoľne hrešia“ (verš 26), výsledkom čoho bude ich večné zatratenie (verš 7). V čom spočíva ich hriech? V tom, že aj po prijatí známosti pravdy a po svojom

osvietení nepovažujú obeť Božieho Syna za dostatočnú na spasenie, snažia sa k nej pridať ako nevyhnutné pre spásu aj prvky zo zmluvy zákona. Je to zjavné z kontextu desiatej kapitoly. Z kontextu je zrejmé, že pohrdli dostatočnosťou obete jediného Prostredníka medzi Bohom a človekom. Tento druh odpadnutia je prítomný v histórii cirkvi už dlhé storočia a je výsostne aktuálny aj v dnešnej dobe, aj v našej krajine.

Falošní učители

V súvislosti s *odpadnutím* je nevyhnutné hovoriť aj o *falošných apoštoloch* a *falošných učiteľoch*, pretože Božie slovo im venuje nemálo pozornosti. Oni sú zvodom a zdrojom, z ktorého pramení buď opúšťanie pravého zmyslu (podania) evanjelia, alebo opúšťanie spôsobu života prikázaného Kristom a jeho apoštolmi. Falošní apoštoli so židovským pozadím (niekedy sa im zvykne hovoriť aj judaizanti či judaizéri) vnášali do Cirkvi prvky zo zmluvy zákona a pridávali ich k samotnej viere ako dodatočne potrebné či sprievodné podmienky nevyhnutné pre spásu. Takýmito prvkami mohli byť obriezka tela, zachovávanie soboty či iných židovských sviatkov, skutky zákona, obradné očisťovanie, predpisy o čistých a nečistých jedlách, oddeľovanie sa uverivších zo Židov od uverivších z pohanov a podobne. Apoštol Pavol proti takýmto falošným apoštolom alebo ich falošným praktikám veľmi ostro vystupuje či osobne, alebo v listoch určených do zborov. Musí veriaciach varovať pred zvodom tohto falošného učenia, pretože by mohli byť zvedení do odpadnutia, ak by sa od toho neoddelili.

Podobnú kategóriu tvoria falošní učители, ktorí boli nebezpeční hlavne zvedením Božích detí do hriešnych žiadostí a do bezbožnosti. Varovania pred falošnými apoštolmi a pred falošnými učiteľmi, ktorých je novozmluvné písmo plné, potrebujeme veľmi dobre poznať a riadiť sa nimi. Tieto varovania sú určené aj nám žijúcim v dnešnej dobe, pretože nás ohrozuje rovnaký zvod.

Nebezpečenstvo falošných učiteľov spočíva v tom, že sa na prvý pohľad alebo zdánlivo javia ako praví. Keby to tak nebolo, nikto by im na začiatku nedôveroval, nikto by ich neprijal. Nikoho by nedokázali zviest'. To, že sú falošní a nie praví, sa neskôr spozná podľa ich odpadnutia a odídenia. Varuje nás pred nimi apoštol Ján: *„Deti, je posledná hodina, a ako ste počuli, že príde antikrist, i teraz už povstali mnohí antikristovia, odkiaľ známe, že je posledná hodina. Z nás vyšli, ale neboli z nás, lebo keby boli bývali z nás, boli by zostali s nami. Ale aby sa ukázali, že nie sú všetci z nás“* (1. Jánov 2:18-19). To, že sa javili ako praví, vyjadrujú slová „z nás vyšli“. Keby boli bývali praví, potvrdilo by sa to tým, že by zotrvali. To, že neboli praví od samého počiatku, sa odhalilo tým, že nezotrvali, odišli. Je to rovnaká situácia ako keď mnohí z učeníkov už viacej nechodili s Ježišom, lebo nedokázali viac zniest' pravdu, ktorú zvestoval.

V súvislosti s falošnými učiteľmi už nehovoríme iba o hrozbe odpadnutia jednotlivcov po zboroch, ale musíme vidieť aj širší kontext odpadnutia cirkvi v historickom kontexte počas tých storočí od éry apoštolov Ježiša Krista po dnešok a hovoríme o potrebe reformácie. Táto téma si však vyžaduje

samostatný priestor a tu sa jej nebude venovať podrobnejšie. Varovanie, že v stávke nie je len odpadnutie jednotlivcov, ale aj odpadnutie zborov, je čitateľné: „*Ale bývali aj falošní proroci medzi ľudom, ako aj medzi vami budú falošní učitelia, ktorí postranne uvedú sekty zatratenia*“ (2. Petrov 2:1). To, že aj v dnešnej dobe platí, že nie všetko, čo sa javí ako cirkev, aj skutočnou Cirkvou je, je dôsledkom historického vývoja, v ktorom sa naplnili prorocké slová, že budú falošní učitelia, ktorí uvedú sekty zatratenia. To, čo apoštol Pavol prorocky oznámil v Miléte starším z Efezu, sa historicky aj naplnilo a naplňa dodnes. Nebezpečenstvo tohto zvodu spočíva v tom, že falošní učitelia sa javia ako pravdiví a praví: „*Lebo takí falošní apoštolovia sú lstivými robotníkmi, pretvarujúci sa na apoštolov Kristových. A nie div, lebo ved' sám satan sa pretvaruje na anjela svetla. Nuž teda nie je to veľkou vecou, ak sa i jeho služobníci pretvarujú, ako čo by boli služobníkmi spravodlivosti, ktorých koniec bude podľa ich skutkov*“ (2. Korinským 11:13-15). Preto je nevyhnutné zachovať učenie Kristovo a jeho apoštolov, lebo nebezpečenstvo zvodu spočíva v podaní, ktoré sa na pravdu podobá, ale pravé nie je: „*Ale to hovorím, aby vás nikto neoklamal falošnými dôvodmi, pravde podobnou rečou*“ (Kolosenským 2:4).

Nie každé uverenie je spasiteľné a nie každá viera vedie do života

Musíme byť veľmi pozorní a vnímaví k tomu, akým spôsobom Písmo pracuje so slovom *viera* a *uverenie*. Nie na každom mieste v Písme, kde natrafíme na slovo *viera* či *uverenie*, ide o spasiteľné

uverenie, ktoré je základom pre ospravedlnenie a znovuzrodenie. Pozrieme sa na výskyty takýchto situácií.

Učeníci, ktorí nie sú pravými učeníkmi

Najprv si všimnime, že nie každý, kto je vo všeobecnosti označený ako *učeník*, je aj skutočným, pravým učeníkom Pána Ježiša v zmysle, že je spasený. Pán Ježiš mal počas svojej zemskej služby viacerých nasledovníkov. Niektorí sa k nemu zhromažďovali ako zástupy, iní chodili s ním alebo za ním ako jeho učenici. Keď Pán Ježiš zjavil zástupom, že on je ten živý chlieb, ktorý zostupuje zhora, tak niektorí v neho uverili a niektorí mu neverili. Ježiš im vtedy oznámil (Ján 6:64): „*Ale sú niektorí z vás, ktorí neveria.*“ On vedel hneď od počiatku, ktorí sú to tí, ktorí neveria, a kto je ten, ktorý ho zradí. Čítame, že „*od tej chvíle odišli mnohí z jeho učeníkov nazad a nechodili viacej s ním*“ (Ján 6:66). Tí učenici, ktorí neboli pravými učeníkmi, od neho odišli, čím potvrdili, že nie sú pravými učeníkmi. To boli tí, ktorí v neho neverili. Ale nebolo to tak, že by vôbec nijako v neho neboli uverili. Oni v neho uverili, ale uverili nesprávnym spôsobom alebo len plytko, dočasne, nadarmo. Je to v Písme tak aj zjavené. Veľký zástup išiel za Ježišom preto, lebo činil veľké divy pri nemocných (Ján 6:2). To znamená, že nejakým spôsobom v neho uverili – kvôli zázrakom, ktoré konal. Keď Pán Ježiš zázračne nasýtil zástup chlebmi a rybami, zástup v neho svojím spôsobom uveril, čo poznáme podľa ich vyznania (Ján 6:14): „*Toto je skutočne ten prorok, ktorý mal prísť na svet.*“ Bolo toto uverenie v Ježiša a ich vyznanie spasiteľné? Nie, nebolo.

Vieme to podľa toho, že je napísané, že Ježiš ich označil za neveriacich a že viacero nenasledovali Pána Ježiša. Nie každé uverenie je spasiteľné uverenie. Obsah ich viery nebol správny, nebol spasiteľný. Oni v neho uverili ako v toho, kto sa mal ako zemský kráľ posadiť na trón (Ján 6:15). Neuverili v neho ako v pomazaného Spasiteľa.

Pri inej príležitosti, keď Ježiš zjavil svoju identitu (Ján 8. kapitola), *mnohí uverili v neho* (Ján 8:30). Týmto uverivším Pán Ježiš povedal (Ján 8:31-32): *„Keď vy zostanete v mojom slove, vpravde ste mojimi učeníkmi a poznáte pravdu, a pravda vás vyslobodí.“* Táto výpoveď Pána Ježiša je dôležitá pre porozumenie odpadnutia a pre porozumenie spasiteľnej viery. Vo verši 30 čítame o tých, ktorí „uverili“ v Ježiša. Pán Ježiš však vysvetlí, že skutočnými, pravými učeníkmi sú len v takom prípade, ak sa ich učeníctvo preukáže a potvrdí tým, že zostanú v jeho slove, výsledkom čoho bude, že spoznajú pravdu a tá pravda ich vyslobodí (verše 32 a 36). To je obrazný opis konečnej (zavřšenej) spásy. Potvrzuje to aj verš 51: *„Amen, amen vám hovorím, že ak niekto zachová moje slovo, neuvidí smrti na veky.“* Ak v jeho slove nezostanú, tak pravými učeníkmi nie sú a do večného života nevojdú. Nie každé „uverenie v Ježiša“ automaticky znamená spásu a večný život.

Najväčším príkladom (aj prototypom) odpadnutia a učeníka, ktorý nebol pravým učeníkom, je Judáš, zradca. Celý čas chodil spolu s ostatnými učeníkmi s Ježišom. Navonok sa javil ako jeden z nich, ako naozajstný učeník. Ale ním nebol! Krista nemiloval, zradil ho, zaprel ho. Nikdy v Krista spasiteľne neuveril.

Jeho odpadnutie od Krista neznamená stratu spásy. To, že spasený nikdy nebol, odkrýva aj sám Pán. Pri umývaní nôh učeníkom Pán podal obraz spasenia učeníkov cez opis, že sú čistí: *„Ježiš mu riekol: ... Aj vy ste čistí, ale nie všetci. Lebo znal svojho zradcu a preto povedal: Nie všetci ste čistí“* (Ján 13:10-11). Pán odkryl aj to, že Judáš čistý nebol, teda nikdy spasený nebol. Judášovo odpadnutie neznamená stratu jeho spásy, lebo spasený nikdy nebol. A predsa o ňom platí, že „bol počítaný k tým dvanástim a bol dostal podiel na ich službe“ (Skutky 1:17). O Judášovi čítame, že „odstúpil, aby odišiel na svoje vlastné miesto“ (Skutky 1:25). Jeho odstúpenie znamená jeho odpadnutie. Jeho úloha aj údel boli Bohom dané, určené. To ho však nijako nezbavuje jeho zodpovednosti, že v Krista neuveril a že nezotrval verný.

Rovnako je to aj s tými, ktorí nevytrvávajú (ktorí sú druhou či tretou pôdou z podobenstva o rozsievачovi) a odpadnú. Za to, že nevytrvávajú, ich Boh berie na zodpovednosť – potrestá ich spravodlivo smrťou a večným zatratením. To, že nevytrvávajú, je dané tým, že ich Boh nezachová. To ich však nijako nezbavuje ich zodpovednosti. Takto potrebujeme správne rozumieť vzťahu medzi Božou zvrchovanosťou a ľudskou zodpovednosťou. Viac sa tomuto venujeme v štvrtjej časti tohto cyklu.

Bratia a starší, ktorí nie sú praví

Podobne ako o učeníkoch to bude platiť aj o niektorých starších a o niektorých bratoch po zboroch. To, že sa niektorí bratia môžu navonok javiť ako spasení, a pritom spasení vôbec nemusia byť, vyplýva z toho, ako si apoštoli robili sta-

rosť o bratov po jednotlivých zboroch, či azda neuverili nadarmo (1. Korintským 15:2; 2. Korintským 6:1), alebo či oni nepracovali na nich nadarmo (Galatským 4:11). Z toho dôvodu ich aj neustále napomínajú, aby vytrvali, a k tomuto účelu používajú aj výstražné varovania a príklady odpadnutia. Pán Ježiš ako Boží Syn poznal všetky srdcia. On vedel, ktorí z jeho nasledovníkov či „navonok učeníkov“ sú tí, ktorí v neho neveria, a naopak, ktorí sú to tí, ktorých mu Otec dal, ktorých k nemu pritiahol. Apoštoli nie. Apoštol Pavol nemohol povedať tak ako Pán Ježiš, ktorí sú to tí z „navonok bratov“, ktorí neveria. Preto si robí starosti o všetkých uverivších, o všetkých, ktorí sa nejako vykazujú ako bratia, všetkých do jedného napomína, aby vytrvali.

To, že aj niektorí starší nemusia byť pravými staršími a spasenými bratmi, odkryva už apoštol Pavol na svojej misijnej ceste, keď si povolá starších zboru v Efeze do Milétu. Pavlovi je od Boha zjavené, čo aj prorocky oznamuje, že aj niektorí starší z Efezského zboru sa „vyfarbia“ ako falošní, ako falošní učители a zvodcovia. To, že niekto má službu alebo je starším v zbere, ešte neznamená automaticky aj to, že je „pravým učeníkom“, že je spasený.

Boží ľud, ktorý nie je pravým Božím ľudom

Nie všetci, ktorí boli v ére zákona navonok Božím ľudom (etnický Izrael), boli aj skutočným Božím ľudom (pravý Izrael, ostatok). Pravým, skutočným Božím ľudom boli len tí, ktorí mali abrahámovskú vieru, čiže vieru v Božie zaslúbenia o večnej vlasti a o večnom živote (o spásе). Tí, ktorí spasiteľnú (abrahámov-

skú) vieru nemali, sa prejavili reptaním, neposlušnosťou, vzburou, odpadnutím a boli na púšti pobití. Podobne je to aj dnes v ére Novej zmluvy. Nie všetci, ktorí sa navonok javia ako Boží ľud (cirkev), skutočne aj spasenými Božími deťmi sú. Tí, ktorí nie sú, sa prejavia odpadnutím, nevytrvaním až do konca.

Podľa ovocia ich spoznáte

Pán Ježiš ako Boží Syn vidí do srdca človeka rovnako ako Boh Otec. Aj počas svojej pozemskej služby vedel, čo je v ktorom srdci. Dobre vedel, ktorí sú to tí, ktorí v neho neveria. Vedel nielen to, kto je prvá a štvrtá pôda, ale aj to, kto je druhá a tretia pôda. Poznal tých, ktorých mu Otec dal, aby uverili a boli spasení. Modlil sa za nich, aby zachovali jeho slovo. Bol si istý, že slovo zachovajú, lebo ich zachová Otec. Apoštoli však do srdca človeka nevideli. Na rozdiel od Pána Ježiša, jeho apoštoli nevedeli, kto je vyvolený na spásu a kto vytrvá až do konca. Nevedeli, kto je druhá či tretia pôda a kto je štvrtá pôda. Preto, keď chodili po zboroch a naprávali bratov alebo keď písali do zborov a napomínali bratov a vystríhali pred odpadnutím, písali všetkým uverivším rovnako. Apoštoli si boli vedomí toho, že po zboroch medzi bratmi, a dokonca aj medzi staršími môžu byť takí, ktorí sú druhou či tretou pôdou. Varovania pred hrozbou odpadnutia sú preto určené všetkým uverivším bez rozdielu „druhu pôdy“.

My sme na tom podobne. Ani my nevieme, kto je aká pôda. Nám nie je dané vidieť do srdca človeka. Môžeme rozsudzovať bratov iba podľa ovocia. Nepotrebujeme riešiť, kto je aká pôda. Ak niekto odpadáva, potrebujeme ho

napomínať a naprávať a viesť k pokániu. Neriešiť, či spasený bol a je v bezpečí alebo spasený ešte nebol. Nás vedie Božie slovo k tomu, aby sme pristupovali k bratom podľa ich ovocia a vytrvalosti. A rovnako ako apoštoli aj my máme svojich spolubratov nabádať k bdelosti a vytrvalosti. Upevňovať ich duše vo viere, a ak je to potrebné, tak aj varovať prostredníctvom výstrah pred odpadnutím.

Napomínanie a výstražné varovania pred odpadnutím

Boli by sme na hrubom omyle, ak by sme sa domnievali, že výstrahy a varovania pred odpadnutím sa nás netýkajú, lebo spasený už spásu stratiť nemôže a my sme predsa uverili. Varovania pred odpadnutím sú určené v Božom slove všetkým uverivším. Aj tým, ktorí uverili nadarmo či dočasnou plytkou vierou, aj tým, ktorí uverili spasiteľnou vierou.

Tej prvej skupine sú určené na to, aby sa prelakli, učinili pokánie, obrátili sa k Pánovi a uverili naozaj živou trvácnou vierou. Tej druhej skupine na to, aby zostávali v bázni a ostražití, bdeli, strážili si svoje srdce, posväcovali sa, kráčali za Pánom po úzkej ceste, boli služobníkmi spravodlivosti a Božieho kráľovstva, milovali Pána a cirkev, niesli ovocie Ducha, boli poslušní Pánovi a jeho slovám a takto vytrvali až do konca. Je to prirodzené. Lebo veď ako môže byť človek uistený o svojej vlastnej spásе? Len tak, že žije nový život a vie, že zomrel starému životu. Tak, že má vnútorné svedectvo Svätého Ducha, ktorého dostal na trvalé prebývanie, ktorý ho uisťuje o tom, že je Božie dieťa. Tak, že ako Božie dieťa

aj skutočne prežíva osobný vzťah so svojím nebeským Otcom – Stvoriteľom a Spasiteľom.

Ak človek žije starý svetský hriešny telesný život, tak asi uistenie o svojej spásе nenájde v tom, že si bude pripomínať, že raz tam dávno pred rokmi opakoval po nejakom evanjelistovi modlitbu spasenia alebo že sa rozhodol pre Krista tým, že reagoval kladne na výzvu „ísť dopredu“. A ak v tom uistenie nájde, tak to bude len plytké či falošné uistenie. Ten, kto sa pre Krista skutočne rozhodol, kto naozaj „Krista prijal“, bude svoj život žiť s Kristom a pre Krista, pretože o ňom platí, že nežije už on (nežije sám sebe), ale žije v ňom Kristus a to, čo teraz žije v tele, žije vo viere v Syna Božieho (Galatským 2:20). Len takýto človek môže prežívať istotu spasenia. Ak niekto žije opačne, nepotrebuje počúvať doktríny o bezpečnosti a nestratiteľnosti spasenia. Takýto človek ale potrebuje počuť napomínanie a varovanie pred odpadnutím a zatratením. Relevantný (smerodajný, určujúci) je stav, v ktorom sa ten človek práve nachádza, a nie to, či dakedy učinil rozhodnutie pre Krista a či „už raz spasený bol“ alebo „ešte spasený nebol“.

Apoštol Pavol odpadnutie tých pobitých na púšti predkladá v 1. Korintským 10:6-12 ako výstražný príklad nám všetkým: *„A to všetko sa nám stalo výstražným príkladom nato, aby sme neboli žiadostiví zlého, ako aj oni žiadali. Ani nebud'te modlármí ako niektorí z nich, ako je napísané: Posadil sa ľud jesť a piť, a vstali, aby sa hrali. Ani nesmilnime, ako niektorí z nich smilnili, a padlo ich v jeden deň dvadsaťtri tisíc. Ani nepokúšajme Krista, ako tiež niektorí z nich pokúšali*

a pohynuli od hadov. Ani nerepcite, ako niektorí z nich reptali a zhynuli od zhubcu. A toto všetko sa dialo tamtým predobrazne, a je napísané na naše napomenutie, ku ktorým došli konce vekov. A tak teda ten, kto sa domnieva, že stojí, nech hľadá aby nepadol.“

Ako píšeme aj vyššie, ako druhá a tretia pôda sú opísaní aj tí, „*ktorí už raz boli osvietení a ochutnali nebeského daru a stali sa účastnými Svätého Ducha a ochutnali dobré slovo Božie a rôzne moci budúceho veku*“ (Židom 6:4-5). A je o nich napísané, že ak odpadnú, ich odpadnutie bude definitívne: „*... keby odpadli, je nemožné zase ich obnoviť ku pokániu, ktorí sebe znova križujú Syna Božieho a vystavujú ho potupne na odív*“ (Židom 6:4-6). Do tohto opisu: „*... ktorí už raz boli osvietení a ochutnali nebeského daru a stali sa účastnými Svätého Ducha a ochutnali dobré slovo Božie a rôzne moci budúceho veku*“ spadá aj štvrtá pôda. To, či je niekto druhá či tretia pôda, alebo štvrtá pôda, sa nakoniec spozná podľa ovocia: „*Lebo zem, ktorá pije dážď, ktorý často prichádza na ňu, a plodí rastlinu, vhodnú tým, pre ktorých sa aj obrába, berie podiel na požehnaní od Boha. Ale tá, ktorá rodí trnie a bodľač, je nesúca a je blízka zlorečnenstva, ktorej koniec je, aby bola spálená*“ (Židom 6:7-8). Posolstvo je rovnaké ako v podobenstve o viniči a letorastoch. Tento apoštolský výklad však prináša cenný pohľad na to, kto sú to tie ratolesti, ktoré boli vylomené, uschli a boli spálené. Sú to tí, ktorí už raz boli osvietení a ochutnali nebeského daru a stali sa účastnými Svätého Ducha a ochutnali dobré slovo Božie a rôzne moci budúceho veku, ale nakoniec odpadli, nevytrvali.

Obzvlášť to platí o židovskom národe. Im boli posielaní proroci, oni dostali zákon, oni mali chrám, obete, oni dostali Písma, im boli dané zmluvy, im bol poslaný Kristus, a predsa, ak nemali abrahámovskú vieru a po Kristovi vieru v evanjelium, nič im to neprospelo. Ich údelom zostalo večné zatratenie. To, že apoštol adresuje varovanie pred odpadnutím všetkým uverivším, poznáme podľa verša 9: „*Ale sme presvedčení o vás, milovaní, lepšie veci, a ktoré idú so spasením, i keď tak hovoríme*“ (Židom 6:9). Apoštol má nádej, že jeho výstražné varovanie docieli ten výsledok, že nikto neodpadne a všetci sa dokážu ako verní, ako štvrtá pôda. A preto ich aj napomína: „*Ale želáme si, aby jeden každý z vás dokazoval tú istú snahu na plnosť nádeje do konca, aby ste nezleniveli, ale aby ste nasledovali tých, ktorí vierou a zhovievavosťou dedia zaslúbenia*“ (Židom 6:11-12). Apoštol podčiarkuje nutnosť vytrvania a pobáda ich k vytrvaniu.

K vytrvaniu nabáda opakovane: „*... pristupujme s pravdivým srdcom v plnej istote viery majúci pokropené srdcia a tak očistené od zlého svedomia a telo umyté čistou vodou držíme vyznanie nádeje neochvejne, lebo je verný ten, ktorý zaslúbil. A pozorujme sa navzájom tým cieľom, aby sme sa roznecovali k láske a k dobrým skutkom neopúšťajúc svojho zhromaždenia, ako majú niektorí obyčaj, ale napomínajúc sa, a to tým viacej, čím viacej vidíte, že sa blíži ten deň*“ (Židom 10:22-25). Tým, ktorí už raz boli osvietení a prijali známosť pravdy a dobre začali (Židom 10:32-34), opäť adresuje varovanie pred odpadnutím: „*Lebo keď dobrovoľne hrešíme po prijatí známosti*

pravdy, nepozostáva už viacej obeti za hriechy, ale akési strašné očakávanie súdu a prudká páľivosť ohňa, ktorý má žrať protivníkov. Keď niekto pohrdol zákonom Mojžišovým, bez milosrdenstva zomrie na dvoch alebo na troch svedkov, a o koľko, domnievam sa, prísnejšieho trestu bude uznaný za hodného ten, kto zašliapal Syna Božieho a krv zmluvy, ktorou bol posvätený, povážil za obecnú a Duchu milosti urobil potupu?!“ (Židom 10:26-29). Je tu výstraha pred odpadnutím od pravej známosti evanjelia. Ak niekto prestane veriť v dostatočnosť obete Ježiša Krista a pridáva ďalšie dodatočné podmienky ku spásu, tak zašliapal Syna Božieho a krv zmluvy povážil za obecnú a Duchu milosti urobil potupu. Preto ich apoštol napomína a povzbudzuje, aby vytrvali: „Teda neodhodte svojej smelej dôvery, ktorá má veľkú odplatu. Lebo vám je trpezlivosť treba, aby ste si, keď vykonáte vôľu Božiu, odniesli zaslúbenie. Lebo ešte málo, máličko, a ten, ktorý má prísť, príde a nebude meškať. A spravodlivý bude žiť z viery. A keby sa utiahol, nemá v ňom záľuby moja duša. Ale my nie sme ľuďmi, ktorí by sa utahovali, do zahynutia, ale ľudia viery dobyť dušu“ (Židom 10:35-39).

List Židom sa vracia k výstražnému príkladu tých pobitých na púšti a rovnako varuje: „Preto, ako hovorí Svätý Duch: Dnes, keby ste počuli jeho hlas, nezatvrdzujte svojich srdc ako v tom rozhorčení, v deň pokúšania na púšti, kde ma pokúšali vaši otcovia, skúsili ma a videli moje skutky štyridsať rokov; preto som zanevrel na to pokolenie a riekol som: Vždycky blúdia srdcom. A oni nepoznali mojich ciest, takže som prisahal vo svojom hneve: Nevojdú do môjho odpo-

činku! Hľad'te, bratia, aby snád' nebolo v niekom z vás zlé a neverné srdce, ktoré by odstupovalo od živého Boha. Ale sa napomínajte každý deň, dokiaľ sa volá: dnes, aby nebol niekto z vás zatvrdený zvodom hriechu; lebo sme sa stali účastníkmi Krista, akže počiatok podstaty dodržíme pevný až do konca. Teda keď je povedané: Dnes, keby ste počuli jeho hlas, nezatvrdzujte svojich srdc ako v tom rozhorčení Boha! Lebo niektorí počuli a rozhorčili. Ale nie všetci, ktorí vyšli z Egypta skrze Mojžiša. A na ktorýchže zanevrúc hneval sa štyridsať rokov? Či nie na tých, ktorí hrešili, a ktorých telá popadali na púšti? A ktorýmže prisahal, že nevojdú do jeho odpočinku, ak nie tým, ktorí neposlúchali? A vidíme, že nemohli vojsť pre neveru“ (Židom 3:7-19).

Čo stratili tí, ktorí definitívne odpadli

Tí, ktorí definitívne odpadli, nestratili spásu, pretože spasení nikdy neboli. Títo spásu stratit' ani nemohli preto, lebo nikdy neboli ani ospravedlnení, ani znovuzrodení. Nikdy neboli zapečatení Svätým Duchom ku dňu vykúpenia. To je aj dôvod, prečo odpadli. Keďže nemali Ducha, neboli ani v Kristovi, ani v Bohu Otcovi. Keďže neboli ani v Synovi, ani v Otcovi (a Otec a Syn neboli v nich), nezachovali Kristovo slovo. To, že nezachovali Kristovo slovo, je znakom toho, že odišli od viery, odpadli. Ich koniec je večné zahynutie, zatratenie.

Tí, ktorí odpadli, stratili vieru, ktorou sa na začiatku nadchli. Odpadli od evanjelia, odpadli od milosti, odpadli od Krista. Všetko toto stratili, pretože to nikdy skutočne ani nevlastnili. Len sa to u nich tak javilo, že to všetko vlastnia. Božie slovo je veľmi presné v tom, ako

opisuje to, čo stratili. Stratili všetko, čo Boh ponúka v súvislosti so spasením, a to je: byť Božím ľudom naozaj, skutočne a naveky; byť pravým Božím ľudom, o ktorom platí, že Boh im bude Bohom. Prototypom odpadnutia sú tí pobití na púšti. Všetci, ktorí vyšli z Egypta, sa javili ako Boží ľud, javili sa ako tí, ktorí Boha nasledujú, poslúchajú, ktorí Bohu dôverujú. Všetci s radosťou deklarovali, že zachovávajú Božie prikázania. Všetci dobre začali. Ale nie všetci tento beh aj dobehli. O mnohých sa ukázalo, že prestali poslúchať, prestali Boha nasledovať, prestali mu dôverovať, prestali mu veriť, čo znamená, že mu nikdy skutočne, naozaj neverili. Stratili to, čo nikdy nemali. Stratili všetko to, čo ide so spasením: večnú vlasť, večný život, večné spoločenstvo so svojím Bohom.

V Božom slove sú tí z éry Novej zmluvy, ktorí rovnako odpadli ako tí pobití na púšti, opísaní ako tí, ktorí dočasne unikli poškvrnám sveta, dočasne boli umytí, ochutnali milosť a večnosť a moc budúceho veku. Z týchto opisov je zrejmé,

že tieto veci nikdy naozaj a definitívne nevlastnili. Z týchto opisov je zrejmé, že to, čo stratili, nebola skutočná spása, pretože skutočnú spásu nemali.

Zhrnutie

Odpadnutie je reálna hrozba pre každého veriaceho. Každý veriaci má byť napomínaný a nabádaný k tomu, aby vytrval ako verný až do samého konca. Ak niekto odpadáva od Krista, od viery, od evanjelia, tak má byť konfrontovaný s varovaniami a výstrahami pred odpadnutím a dôsledkami odpadnutia. Tieto varovania sú určené všetkým uverivším, rovnako a bez rozdielu ako druhej a tretej pôde, tak aj štvrtej pôde z podobenstva o rozsievачovi. Posolstvom týchto varovaní je, že dobre začať nestačí. Ak niekto dobre začal, je nevyhnutné, aby aj dobre dobehol a získal víťazné. Varovania sú veľmi prísne a hrozné, pretože ukazujú, že odpadnutie znamená zahynutie. Varovania pred odpadnutím vystríhajú všetkých.

Peter Vajda

Poznámky:

1) Títo falošní učitelia sú na tomto mieste opísaní takto: „*Ale bývali aj falošní proroci medzi ľudom, ako aj medzi vami budú falošní učitelia, ktorí postranne uvedú sekty zatratenia a Vel'pána, ktorý ich vykúpil, budú zapierať a uvedú tak na seba náhle zahynutie*“ (2. Petrov 2:1). Tento text Božieho slova prináša dôležité poznanie a varovanie.

Rovnako ako v ére zmluvy zákona boli v Božom ľude falošní proroci prinášajúci zvod na záhubu, práve tak aj v ére novozmluvného Božieho ľudu (Cirkvi zo Židov i pohanov) budú falošní učitelia, ktorí budú slúžiť rovnakým spôsobom: budú *zvádzať do záhuby* („uvedú sekty zatratenia“). Bude ich charakterizovať to, že budú zapierať Krista, pravého Krista, ktorý je *Vykupiteľom* a *Spasiteľom*.

V tomto texte je použitá zvláštna fráza. Kristus je tu označený ako „Vel'pán, ktorý ich vykúpil“. To nemáme chápať tak, že Kristus vykúpil aj falošných učiteľov. Falošní učitelia nikdy vykúpení neboli, a preto vykúpenie nestratili. Táto fráza

jednoducho slúži na identifikovanie pravého Krista, v ktorom je vykúpenie, ktorý je Vykupiteľ. Frázu „Veľpána, ktorý ich vykúpil“ by sme mohli parafrázovať ako „Veľpána, ktorý je Vykupiteľom“.

V ére Starej zmluvy existovalo v súvislosti s Božím ľudom (etnický Izrael) dvojaké vykúpenie. Celý Boží ľud (celý etnický Izrael) bol vykúpený zo zajatia v Egypte, aby bol slobodný uctievať Hospodina a vojsť do zaslúbenej zeme (Kanaánu). Vykúpení z hriechu, ospravedlnení a určení pre večný život (odriadení do večného života) však boli len tí z nich, ktorí mali abrahámovskú vieru. Vykúpenie celého Izraela z Egypta je predobrazom spasiteľného vykúpenia pravého Božieho ľudu (Cirkvi zo Židov a pohanov) z hriechu. V ére Novej zmluvy existuje len jedno vykúpenie – spasiteľné vykúpenie. Tí, ktorých Kristus vykúpil, dostali prvotinu Ducha ako znamenie vykúpenia.

Bezpečnosť a istota spasenia

4. Vzťah medzi Božím zachovaním svätých a vytrvaním svätých

*Zjavil som tvoje meno ľuďom, ktorých si mi dal zo sveta.
Tvoji boli, a dal si ich mne, a zachovali tvoje slovo.*

Ján 17:6

*... ktorý vás aj upevní a zachová až do konca,
bezúhonných v deň nášho Pána Ježiša Krista.*

1. Korinským 1:8

Na záver sa pozrieme, aký je vzťah medzi Božím zaslúbením *zachovať svätých až do konca* a podmienkou na spasenie svätých *vytrvať až do konca*. Pochopíme, že to, čo Boh kladie človeku ako nutnú podmienku, aby to človek vykonal, musí v človeku nakoniec vykonať Boh sám, aby sa dielo podarilo a dokončilo.

Božia záruka zachovať svätých a nikoho nestratiť

To, že skutočne spasený človek spásu stratiť nemôže (bezpečnosť spasenia), je garantované Božím zachovaním svätých. Božie slovo priamo a výslovne (explicitne) učí o tom, že Boh svojich svätých zachová: „... ktorý (Boh) vás aj upevní a zachová až do konca, bezúhonných v deň nášho Pána Ježiša Krista“ (1. Korinským 1:8), „... že ten, ktorý

započal vo vás dobré dielo, ho aj dokoná a zachová až do dňa Ježiša Krista“ (Filipským 1:6), „Ale Pán je verný, ktorý vás upevní a strážiach zachová od zlého“ (2. Tesalonickým 3:3), „... aj ma vytrhne Pán a zachová od každého skutku zlého a zachráni a uvedie do svojho nebeského kráľovstva, ktorému sláva na veky vekov. Amen“ (2. Timoteovi 4:18).

Je to Božia moc a Božia zvrchovanosť, ktorá je zárukou nášho vojdenia do

večného života: „A tomu, ktorý vás môže zachovať tak, čo neklesnete, a postaviť bezvadných pred tvárou svojej slávy v plesaní...“ (Júda 1:24).

Zachovanie svätých je garantované Prostredníkom nášho spasenia, Pánom Ježišom Kristom: „A tak teda je o mnoho istejšie, že teraz, keď sme ospravedlnení jeho krvou, budeme zachránení skrze neho od budúceho hnevu. Lebo ak vtedy, keď sme boli nepriateľmi, boli sme zmierení s Bohom skrze smrť jeho Syna, tak je o mnoho istejšie, že súc zmierení budeme spasení jeho životom“ (Rímskym 5:9-10). Sám Pán to oznámil už počas svojej pozemskej služby: „Lebo to je vôľa môjho Otca, ktorý ma poslal, aby každý, kto vidí Syna a verí v neho, mal večný život, a ja ho vzkriesim v posledný deň“ (Ján 6:40).

Zachovanie svätých je garantované Svätým Duchom, pretože svätí sú ním zapečatení ku dňu vykúpenia: „A nezarmucujte Svätého Ducha Božieho, ktorým ste zapečatení ku dňu vykúpenia“ (Efezským 4:30). Tým je garantované vykúpenie tela, oslávenie svätých a ich vojdenie do večnosti.

Bezpečnosť spasenia je teda založená na troch nemenných pilieroch: Na Božom rozhodnutí spasit' a zachovať všetkých svätých, na vykupiteľskom diele Božieho Syna a na moci Svätého Ducha.

Zachovanie svätých sa odvíja od Božej zvrchovanosti, teda od Božieho vyvolenia svätých na spasenie. Sám Pán to oznámil už počas svojej pozemskej služby: „A to je vôľa toho, ktorý ma poslal, Otcova, aby som nestratil ničoho z toho, čo mi dal, ale aby som to všetko vzkriesil v ten posledný deň“ (Ján 6:39), „Nikto nemôže prísť ku mne, keby ho

neprítiahol Otec, ktorý ma poslal, a ja ho vzkriesim v posledný deň“ (Ján 6:44). Zreteľne to vidíme v takzvanej zlatej reťazi spasenia, ako sme o tom písali v prvej časti: „... ktorí sú povolani podľa preduloženia. Lebo ktorých predzvedel, tých aj predurčil za súpodobných obrazu svojho Syna, aby on bol prvorodeným medzi mnohými bratmi. A ktorých predurčil, tých aj povolal, a ktorých povolal, tých aj ospravedlnil, a ktorých ospravedlnil, tých aj oslávil“ (Rímskym 8:28-30).

Vytrvanie svätých ako podmienka zavŕšenia spásy

Ruka v ruke s tým, ako Božie slovo učí o zachovaní svätých, učí aj o potrebe vytrvania svätých vo viere až do konca, o potrebe zotrvania až do samého konca. Zotrvanie svätých až do konca je dokonca prezentované Božím slovom ako *nutná* (nevyhnutná) *podmienka* budúceho spasenia (zavŕšenia, dokonania spasenia). Podrobnejšie sme o tom písali v druhej časti tohto cyklu. Konečné (zavŕšené) spasenie je teda podmienené vytrvaním svätých až do konca. Ako to ale potom ide dokopy s tým, že Boh sám garantuje zachovanie svätých? Ako môže Boh klásť na strane človeka ako podmienku niečo, čo sám garantuje, že to vykoná? Nie je to rozporuplné, protirečivé?

Nie, nie je! Vidíme to vo všetkom, čo Boh koná s človekom, a vo všetkom, čo Boh od človeka vyžaduje. Boh prikázal padlému (hriešnemu) človeku, aby bol spravodlivý a svätý. Boh dal človeku zákon na to, aby sa skrze zákon stal spravodlivým a svätým a aby takto vošiel do života, do večného života. To, čo Boh prikázal, čo Boh položil ako pod-

mienku, človek nebol schopný učiť pre tvrdosť svojho srdca, pre tvrdosť svojej šije. A Boh to dobre vedel. Božia požiadavka sa nezmenila, zmenil sa spôsob, ako dosiahnuť výsledok. To, čo Boh od človeka požaduje, musel v človeku Boh sám spôsobiť. Boh musel dať človeku nové srdce, obrezané srdce, a zapísať zákon na jeho srdce a myseľ, aby človek splnil tú podmienku, ktorú Boh od neho požaduje: *byť spravodlivý a svätý*. Boh toto dielo vykonal sám v tých, ktorí sú podľa vyvolenia milosti, ktorí sú semenom Abrahámovým a účastníkmi Novej zmluvy. Keď Boh sám zmení starého človeka na nového, potom je to sám ten nový človek, kto žije nový život. To isté vidíme pri uverení a verení v Ježiša Krista. Sám Pán vyučoval, že ak Otec nedaruje niekomu vieru, nepritiahne ho k Synovi, ten človek v Krista nemôže (nedokáže) uveriť. Pritom Božie slovo jasne kladie uverenie a vieru v Ježiša Krista ako nutnú (nevyhnutnú) podmienku pre spasenie. To, čo Boh kladie ako podmienku pre spásu, musí sám v človeku zvrchovane spôsobiť, aby sa to aj stalo. Rovnako je to aj so zachovaním svätých. Boh kladie ako podmienku pre zavŕšenie spásy vytrvanie svätých až do konca. Vytrvanie svätých, ktoré Boh kladie ako podmienku dokonania spásy, musí Boh sám v človeku zvrchovane spôsobiť, aby sa to aj stalo, musí svätých zachovať. Božie zachovanie svätých sa do života svätých premietne ako *ich vytrvanie* až do konca.

Vzťah medzi Božím zachovaním svätých a nutnosťou vytrvania svätých do konca

V otázke bezpečnosti spasenia sa nám snúbia dva princípy. Z *jednej strany* je

nám spasenie opísané ako bezpečné a nestratiteľné, pretože je ukotvené o Božiu zvrchovanosť, Božiu moc a o Božie zaslúbenie o zachovaní svätých do konca. Z *druhej strany* je v Božom slove spasenie opísané ako také, ktoré bude zavŕšené len pri splnení podmienky o zotrvaní až do konca zo strany svätých. Spasenie je teda podmienené zotrvaním tých, ktorí uverili evanjeliu, až do konca – do konca svojho života alebo u živých do doby druhého príchodu Pána Ježiša Krista (do prvého vzkriesenia). Z pohľadu ľudskej racionálnej logiky by sa nám mohlo zdať, že tieto dva princípy si protirečia, stoja proti sebe. Nie je to však tak. Sú v dokonalej harmónii.

Bezpečnosť (nestratiteľnosť) spásenia je garantovaná zachovaním svätých Bohom. Boh však svätých nezachová tak, že odpadnú, ale napriek odpadnutiu budú spasení. Naopak, zachová ich tak, že neodpadnú, vytrvajú až do konca a donesú ovocie. Zachová ich tak, že ich upevní a zachová ako bezúhonných (1. Korintským 1:8; 1. Tesalonickým 5:23; 2. Tesalonickým 3:3). Boh svätých zachová takým spôsobom, že vytrvajú až do konca, dobehnú beh o víťazné ako víťazi, zostanú na úzkej ceste, po ktorej prídu a vojdú bránami večnosti. Podčiarkneme, že toto zachovanie svätých, svätých Božích, je Božie dielo rovnako ako celé dielo spasenia.

To, že Boh zachová svätých takým spôsobom (a nijako inak), že svätí vytrvajú do konca, vidíme priamo a výslovne vo veľpastierskej modlitbe Pána Ježiša (Ján kapitola 17). Vo verši 2 Pán najprv odkryje, že moc zachovať svätých zveril Otec Synovi ako prostredníkovi spásy: „... ako si mu dal moc nad

každým telom, aby všetkým tým, ktorých si mu dal, dal večný život.“ Cieľom služby Pána Ježiša je to, aby všetci, ktorí sú podľa Božieho vyvolenia milosti (všetci tí, ktorých Otec dal Synovi), dostali večný život. Je isté, že Boží Syn, náš Pán, v tejto službe, v tomto poslaní nezlyhá a títo všetci večný život naozaj aj obdržia. Vo verši 6 je zjavená dôležitá pravda: *„Zjavil som tvoje meno ľuďom, ktorých si mi dal zo sveta. Tvoji boli, a dal si ich mne, a zachovali tvoje slovo.“* Spomeňme si, čo Ježiš povedal tým, ktorí ho počúvali a javili sa ako takí, ktorí v neho uverili. Povedal im, že ak zachovajú jeho slovo, tak o nich platí, že sú vpravde (naozaj, skutočne) jeho učeníkmi a získajú večný život. Zachovať jeho slovo teda prezentoval ako nutnú podmienku spásy. A tu vo verši 6 hovorí o tých, ktorí sú podľa Božieho vyvolenia odriadení na spasenie (verš 2), že *„zachovali Božie slovo“*. Garanciou toho, čo Boh požaduje – vytrvať do konca a zachovať vieru v pravé evanjelium –, je sám Boží Syn a prostredník nášho spasenia. On garantuje to, že tí, ktorí sú podľa vyvolenia milosti, slovo zachovajú. Teda spasení budú takým spôsobom, že vytrvajú do konca. Nebudú spasení nijako inak. Vo verši 8 Pán vysvetľuje, že tí, ktorých mu Otec dal (verš 2), naozaj (spasiteľne) uverili evanjeliu. Práve za týchto a za nikoho iného sa Boží Syn modlí k Otcovi (verš 11) takto: *„A už viac nie som na svete, ale oni sú na svete, a ja idem k tebe. Svätý Otče, zachovaj ich v svojom mene, ktorých si mi dal, aby boli jedno ako my.“* Keď sa Syn modlil k Otcovi, aby zachoval tých, ktorí spasiteľne uverili v Krista, tak máme istotu, že budú zachovaní

až do konca. Táto prosba je zopakovaná a spresnená vo veršoch 15 a 17.

Božie prostriedky zachovania svätých

Pre zachovanie svätých používa Boh ako prostriedok nielen pobádanie Božieho slova k zotrvaniu, vytrvalosti, trpezlivosti a bdelosti, ale aj napomínanie a varovanie pred odpadnutím formou výstražného príkladu odpadnutia. Výstrahy pred odpadnutím sú adresované všetkým veriacim. Nezaoberajú sa tým, či daný človek je alebo nie je, bol alebo nebol spasený. Nezaoberajú sa tým, či niekto je druhá či tretia pôda, alebo štvrtá pôda z podobenstva o rozsievачovi. Zaoberajú sa varovaním, že ten, kto je v pokušení, kto odpadáva, je v ohrození v zmysle, že by jeho viera mohla byť uverením nadarmo. U Božieho dieťaťa sa takéto varovanie stretne s pokáním a nápravou. U človeka, ktorý uveril nadarmo, sa takéto varovanie môže stretnúť nakoniec aj s definitívnym odpadnutím. Je mu však určené na dobré, pretože Boh je milostivý a dlho zhovieva pri hriešnikoch a dáva im šancu urobiť pokánie a uveriť, kým trvá vek milosti. O výstrahách pred odpadnutím sme podrobnejšie písali v tretej časti.

Podobne Božie slovo napomína a varuje pred telesnosťou. Je to tiež výstražné varovanie týkajúce sa hrozby odpadnutia, pretože je prezentované v takom zmysle, že koniec telesnosti je smrť a zatratenie (Rímskym 6:21; Galatským 5:21; 1. Korintským 6:9). A opäť je adresované všetkým uverivším. *„Nemýľte sa, Bohu sa nebude nikto posmievat'. Lebo čokoľvek seje človek, to bude i žať. Lebo ten, kto seje v svoje telo, z tela bude žať porušenie; a ten, kto seje v Ducha, z Du-*

cha bude žat' večný život“ (Galatským 6:7-8). Opäť, u Božieho dieťaťa sa takéto karhanie stretne s pokáním a nápravou. Téma telesnosti vo vzťahu k odpadnutiu sa podrobnejšie venujeme aj v článku „Telesný a duchovný človek“ (Solas číslo 45, zima 2019, str. 21-28).

Uistenie o spasení verzus hrozba odpadnutia

V Písme nachádzame prítomné určité napätie medzi uistením veriaceho o spasení na základe poznania bezpečnosti (nestratiteľnosti) spasenia a výstrahami pred hrozbou odpadnutia určenými všetkým veriacim. Odpadnutie je opísané ako reálna hrozba, pred ktorou sa má mať veriaci na veľkom pozore. Veriaci si musí dávať pozor, aby jeho viera nebola bez koreňa alebo dočasná, alebo nadarmo, alebo mŕtva. Stav jeho viery sa pozná podľa ovocia, pretože „strom sa pozná po ovocí“. Výstrahy a varovania pred odpadnutím nás majú udržať bdelych, aby sme nezaspali, aby sme neostali vlašni. Ak podriekavame, potrebujeme sa preľaknúť, prebudiť sa, aby sa nám skvel Kristus (Efezským 5:14). Ak sme živí vďaka tomu, že sme dostali Kristovho Ducha, tak musíme

Duchom aj žiť a Duchom aj chodiť. Ak budeme chodiť podľa Ducha, nevykonáme skutky tela a budeme nájdení bezúhonní a upevnení v deň Pána. Ak chceme chodiť Duchom, nesmieme Ducha uhášať. Ak chceme byť bezúhonní, musíme sa posväcovať a pripodobňovať Kristovi, Krista obliekať a premieňať sa od slávy v slávu. Musíme Duchom mŕtviť skutky tela.

Ak niekto ostáva vlašným, ak niekto odchádza do sveta, ak niekto opúšťa vieru v zmysle pravého evanjelia, vtedy nie je čas ubezpečovať takúto dušu doktrínami o bezpečnosti spasenia. Naopak, je čas takúto dušu napomínať, karhať, volať k pokániu a varovať aj prostredníctvom výstrah o odpadnutí a jeho dôsledkoch. Ak je niekto zmietaný pochybnosťami, či vôbec spasený je, ako na tom je a ako stojí pred Pánom, ak si nie je istý svojím ovocím, tak takúto dušu treba viesť k hlbšiemu vzťahu s Kristom, upevňovať túto dušu vo viere poukazaním na Božie zaslúbenia o spásе a o zachovaní svätých. Viesť túto dušu k vytrvalosti, trpezlivosti, zdržanlivosti, k smelej dôvere, k zachovaniu nádeje a k láske ku Kristovi a k Božiemu ľudu.

Peter Vajda

Oznam

Vážení odberatelia časopisu *Solas!*

Vzhľadom na nepredvídané okolnosti tlač a distribúcia druhého dielu publikácie *Materialistický a biblický pohľad na svet* budú meškať, uskutočnia sa v ďalších mesiacoch. Prosíme o trpezlivosť a zhovievavosť.

Vedenie o. z. Solas

Milí priatelia a sympatizanti časopisu *Solas*!

Službu združenia Solas môžete podporiť aj svojimi 2 percentami z dane z príjmu. Na príjem 2 percent z dane z príjmu sme zaregistrovaní „V Notárskom centrálnom registri určených právnických osôb (NCRpo) dňa 14. 10. 2021 pod sp. zn. NCRpo 1524/2021“. Zdaňovacie obdobie 2021 (rok príjmu 2 % podielu zaplatenej dane 2022).

Údaje, ktoré potrebujete uviesť do vašich formulárov na poukázanie 2% z dane z príjmu, do oddielu „Údaje o prijímateľovi“:

IČO: **42064619**

Právna forma: **Občianske združenie**

Obchodné meno (názov): **Solas**

Sídlo – ulica: **Smreková**

Súpisné/orientačné číslo: **3093/11**

PSČ: **010 07** Obec: **Žilina 7**

Solas číslo 54, 15. ročník, 2022/1 (jar)

Časopis *Solas* vydáva občianske združenie Solas, Smreková 11, 010 07 Žilina 7.
IČO: 42064619. Je evidovaný Ministerstvom kultúry SR pod číslom EV 22/08.

Vychádza štyrikrát do roka.

Je nepredajný. Odberateľom ho zasielame bezplatne.

Číslo 54 vyšlo 1. marca 2022 v náklade: 1 230 ks.

Tlač a distribúcia: Alfa print, s. r. o., Martin, www.alfaprint.sk

Žiadosti o zaradenie do zoznamu odberateľov pošlite na poštovú alebo e-mailovú adresu redakcie.

Dobrovoľné finančné príspevky a dary môžete posielat' na účty:

Z územia Slovenska: VÚB Žilina, číslo účtu: SK08 0200 0000 0024 8691 6455;

Zo zahraničia: Číslo účtu v tvare IBAN: SK08 0200 0000 0024 8691 6455,

SWIFT: SUBASKBX; VÚB, Mlynské nivy 1, SK 829 90 Bratislava 25, Slovakia, Europe.

Fotografie: Redakcia *Solas*

Zodpovedný redaktor: Drahoslav Vajda, <http://drahoslav.solas.sk>

Adresa redakcie: Redakcia *Solas*, P. O. Box 76, 010 07 Žilina 7, Slovensko

(Address: Editorial Board *Solas*, P. O. Box 76, SK 010 07 Zilina 7, Slovakia, Europe)

Tel. číslo redakcie: +421 948 444 155

e-mail: redakcia.solas@solas.sk; solas@solas.sk

web stránky: www.solas.sk; casopis.solas.sk; blog.solas.sk

ISSN 1337-883X

SOLA SCRIPTURA
SOLUS CHRISTUS
SOLA GRATIA
SOLA FIDE
SOLI DEO GLORIA

Solas

**tým, ktorí milujú Boha, všetko
spolu pôsobí na dobré,**

**ktorí sú povolani podľa
preduloženia.**

Rímskym 8:28

Jedine Bohu patří sláva

**Časopis Solas je, alebo sa môže stať, aj vašim časopisom.
Čítajte a rozširujte ho. Prispievajte svojimi článkami, svojím svedectvom.
Podporujte ho modlitebne, podporujte ho finančne.**

www.solas.sk